

Cluj, Str. Baron L. Pop 10

TELEFON: 9-77

Ejeli telefon (nyitva) 2-02

ELŐIZETESI ÁRAK:

Egész évre 1150 Lei
Félévre 600
Negyedévre 300
Egy hó 100

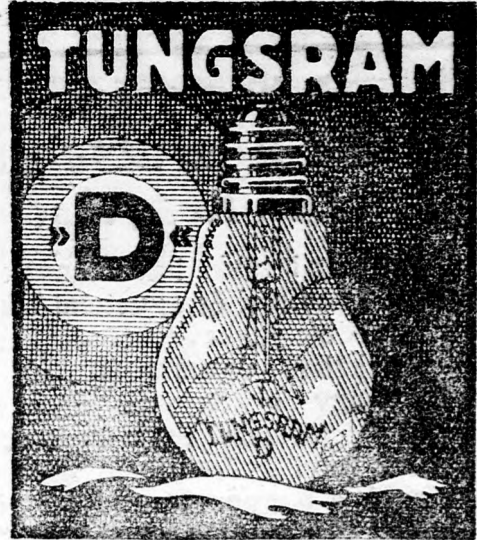
Alcímelyam * 24

1928. január 31

* 5688 S. Di. Ramas
szfér 2. II. ?

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

1928. január 29.
ak bármint is mond.
a napot és elkészült.
ra az üzletbe (ahol
és mindenki egy né-
degenre, leült még
eketéből behuzott
mire even, egész ele-
órán keresztül nyo-
k-füzetet és kifőltte
a Scheckel aszulin el-
nökének, aki az ösz-
te elremült. Az ösz-
zmenyek javára s a
ra adta. Hogy min-
kiterjen, nebesen ki-
s bár közbe ceflette
se hajolt, hogy fel-
ahogy volt, hajadte.
ros tekintetű beteg-
ámolygott a leme-
mulva nezek utána)
s sőtől látta és cso-
tellen. Az öreg em-
kövekkel, hosszan es-
tegett ahogy az em-
le. Bejelentette ma-
kat kerfe? Senkise
sak az ajkai mozog-
gyre mélyebbre ha-
kijáratul koldusok
meriet; az öreg em-
rőzpézt kororaszolt
l s már mindent
ve egy vén, össze-
tegett elő és könyör-
kutatott összevissza,
nmit. Csak az újít
időben és súlyos;
je. Valaminő emlé-
de gyorsan lecsa-
zó öregasszonynak
tán így, egész sze-
váva és egyedül az
t.
ber a parkózsírból
tért, az orvosok;
Hapotát, a szobába
fényát, kikel köz-
z operációjáról. A ké-
lák mögöl csak fá-
resztől a szemek;
dezek a szemek a
den fehérsegebe.
gy valami kedvesét
széles arc fölé ha-
valami felismerés
körül tapogató sze-
osópp, kicsi fény
lákban; hiszen ez
egészenül szereltek,
yerokt Lassan, na-
vált a keserű ajak
szén picit mosoly
osólótl rég elszo-
zni. Erre elől a
sz a szívég meg-
hogy apja vére-
lja.
Ez édeskedés parfüm
mlékeztette, avagy
szemét a félig el-
oly lustelen ijesztő
kül az imént még
a vértelen, szín-
védekezésen össze-
ködösen dolgoztak
elkezdni készülték,
ami ellenszenvesé,
gott az izgalmak-
t - gyagyogták
éthelően a fakó
oly rettelés ki-
lmi nem tudó re-
y az orvos aggo-
lőket.
tógta - sokkal
hagyják.
elég hogy a két
es kimerültségbe
han lélekelt, de
érgött a mell az
l. Csakhamar fá-
a keserű ember
S amidőn az
a szívét, már
embernek.

Enyhül a palesztinai krízis

Alábbi cikkel, Ernst Davis a ki-
tűnő publicista írta és a „Berliner
Tagblatt” hasábjain látott nap-
világot.

Palesztinában az utolsó hetek során
alábbhagyott a depresszió és ezzel együtt
az a fizikai nyomás, amely két évig su-
lyosodott az országra. Európában, a
palesztinai ügyek mai állása szerint egy
új töleledés megindulásáról beszélhetünk.
De itt, ahol a nép minden szerencsével és
minden reménnyel szemben fokozott
gyanúperrel él, itt — a kétkezők országá-
ban — megelégszenek annak a konstata-
lásával hogy a dolgok „már nem mennek
olyan nehezen”. Ha a palesztinai válság
mörlegét összehasonlítjuk az európai
válságok mörlegével, kiderül, hogy a
háború utáni európai krízisekkel össze-
melve, a szeptemberi válság nem is volt
valami rendkívül gazdasági jelenség. A
munkanélküliség száma átmenetileg hu-
szonöt százalékát tette az összmunkás-
ságnak, amely Angliában állandó status
vont, Németországban pedig a stabilizá-
zás krízise idején jóval túlhaladta ezt a
számot.

A krízis első évében több ipari üzem
nyitottak, mint amennyit bezártak voltak
kénytelenek. A második évben az előző
év kilencvenötödét bezárt üzem már har-
mincra szűrgődött és kizárólag közmü-
vesszerű kis vállalkozásokról volt szó.
Ezek közül is mindössze kettő számolt
fel, a többi csak átmenetileg zárt le.
Nem mintha nem tudták volna készit-
ményeiket elhelyezni, hanem mert nem
találtak elegendő forgalmi tőkét szerezni.
A krízis a telek és építkezési spekulációt
gyökeresen megsemmisítette, de súlyo-
san érintette az építőmunkásokat, a
munkásságból őt nagykereskedőket és
kiskereskedőket és végül a cionista vi-
lágszervezet pénzügyeit.

Palesztinában a gazdasági ügyeket
mindenki a politika eszközeként tekinta,
egy hogy általában a politika szemüve-
gön át néznek minden jelenséget. A po-
litika pedig ebben az országban a beván-
dorlás problémája. Egy esztendővel akkor
modják, hogy jó volt, ha a bevándorlás
száma elérte legalább a huszezer lelket.
Törhető, ha a bevándorlás kicsiny volt,
de egyre emelkedik, rossz, ha a beván-
dorlás stagnál, vagy pláne süllyed. Aki
idejött, főleg azért jött ide, mert úgy
érezte, hogy tagja egy munkásokból, ka-
pitulistákból, kézművesekből és parasz-
tökből álló nagy csapatnak, amely mö-
gött a világ zsidóságának nagy tömegei
állanak. Munkával és tőkével meghódí-
tani az országot; ez a legfőbb cél.

Pénzt szerezni, egzisztenciához jutni
másutt könnyebb talán, mindenestre
kellemesebb kulturális és civilizatorikus
körülmények között. Az utóbbi két évben
azonban ez a bevándorló csapat elma-
radt, sőt a krízistől szorítva, számosan
a Palesztinában elfoglalt pozíciójukat
feladni voltak kénytelenek. Meg kell
azonban állapítani, hogy a bevándorlot-
tak közül azok, akik elvesztették önbí-
zalmukat és az országhoz való bizakodá-
sukat, nem tudták ezt a defétizmust át-
vinni a tömegekre. A zsidó reménység
ősi energiákat teremtett, aminek ime
megvan a maga gyümölcse. Most elsőíz-
ben történt, hogy a palesztinai ipar a
töredékelt hosszú lejáratu üzemi hi-

Akaszttottak násza

teket megkapta. Elsősorban a kisvál-
lalkozók kaptak a telavivi bankok útján
amerikai kölcsönöket, egy halpai nagy-
vállalkozó és több középállalat szintén
hozájutott tőkéhez, amivel újra felel-
hetők az időlegesen lezárt üzemek. Az
üzemek már rendelik új gépeket, vannak
amelyek szakadatlanul dolgoznak 24
24 órán át és az élet ismét megindul a
maga normális lüktető útján. A piacok
nem vesztek el a palesztinai ipar szá-
mára. 1926 óta az áruforgalom csök-
kenése ellenére a belföldi ipari termékek
után való kereslet emelkedett.

1926 végén történt az első szerény ke-

reték közötti kísérlet arra, hogy Palesz-
tina legyen ipari centrum a Közelkelet
országainak. A próba elég jól sikerült.
Az árukivitel ebben az időben tartosa-
n emelkedett éspedig Szíria felé, ahová a
palesztinai áruk vámentességet élvez-
nek. A kivitel emelkedett, igaz, hogy fő-
leg a jó narancstermés befolyása alatt,
azonban egyidejűleg a készárukivitel is
nagyon szépen prosperált. 1927-ben
kétszer annyi bőrőru ment ki azorszá-
ból, mint az előző években.

Azonban a haladásnak és fejlődésnek
tudatát elnyomta a pénzügyi nehézsé-
gekkel fakadó kellemetlen érzés, amely
urrá lett Palesztinában. Most azonban,
hogy az új hitelek ismét fölélesztették az
ország vérkeringését, már minden vo-

nalon érezhetővé váltott a változás. Uj
levegő vonul végig az országban. Tel-Aviv-
ban, a krízis centrumában, már tele
boltokat látni, a kisipar egyre kapja a
rendeléseket és már vannak eddig lezárt
műhelyek, amelyek teljes üzemben dol-
goznak. A stagnációból való felocsudás
tünetei mindenfelé érezhető. Csak az
építkezés körüli munkanélküliség ál-
landó.

Fájdalom, az új tőke ellenére sem le-
het egyelőre szó a bevándorlás felújítá-
sáról. Legalább is kormánykörökben ez
a vélemény és ezért, ha a konszolidációra
jó jelek is mutatkoznak, még mindig nem
tartunk ott, hogy a viszonyokkal teljesen
meg lehessünk elégedve.

Teljes bizonytalanság vár a lakbérplőkre május elsején

A kormány a fizeskettedik órában tanulmányi bizott- ságnak adta ki a lakáskérdést

(Bucuresti-Bukarest, január 30. Az Uj
Kelet tudósítójától.) A fatális dátum,
május 1., rohamlépkekkel közeledik és
nap-nap után egyre aktuálisabbá válik
közéletünknek egyik legsúlyosabb szo-
cális és gazdasági problémája, a lakás-
ság. Május elsején életbe lép az 1926.
évi Cudalbu-féle lakástörvény, amely
szabad forgalom tárgyává teszi a nem
közszolgálatok által lakott lakásokat, avél
kül, hogy a lejáratóiban lévő türelmi idő
alatt a kormány egyetlen építkezéssel is
egyekeztet volna a lakásügyek leküzdésé-
hez hozzájárulni. Három éve alig történt
számbavehető lakásépítés, nincs elege-

dalbu törvény életbeléptetésének termi-
nusát kilölik. A lakbértők ligájának
élőn B. Magder bukaresti ügyvéd áll, aki
memorandumok áradatával árasztotta el a
legutóbbi időben a kormány tagjait. A
fővárosban minden héten ülészik a
fővárosban és ezeken a gyűléseken a lak-
bérplők képviselői elkeseredett hangon
követelik a május elseji terminus meg-
hosszabbítását. A legújabb memoran-
dumba, amelyet a lakók a kormány elé
terjesztettek, az alábbi három pontot
precizizozták:

1. A Cudalbu-törvénynek még két
évevel való meghosszabbítása;
2. erőteljes építkezési akció meg-
indítása;
3. első jelzáloghitelt a magánorok
építkezésének elősegítésére.

Nistor miniszter intervenciál

A memorandumok azonban ötlelejt-
ődtek a kabinetfőnökök ezstálan, a nép-
gyűlések hangja nem hatolt át a minisz-
teri szobák ajtaján. A legutóbbi minisz-
tertanács alkalmával Nistor közmunka-
ügyi miniszter, a mint arról az Uj Kelet
annakidején beszámolt, megemlítette,
hogy Bukovinában a lakáskriszise elérte a
tetőpontját. Erre az odateltt megjegy-
zésre felgyelttek a kormány tagjai s Ste-
lian-Popescu szellett felvilágosítani a mi-
nisztertanácsot, hogy a kérdést elintézésre
elégő sürgős. A miniszteri bejelentés
hatása alatt határozta el a miniszterta-
nács, hogy a kérdést tanulmány tárgyává
teszi. Noha egy kicsit későn jutott eszé-
be a kormánynak a kérdéssel foglalkoz-
ni, az utolsó pillanatban azonban még
mindig lehetne megoldást találni, hogy a
fenyegető krízist elhárítsák. E pillanat-
ban azonban, ugylátszik, hogy a lakás-
kérdés megoldásának egyáltalában nincs
is gazdája és a kormány tagjai egyéb
elfoglaltságuk miatt nem is tudnak időt
szakítani e szociális kérdés elintézésére.

Nyilatkozik Nistor miniszter

A közvélemény önkénytelenül Nistor
miniszterrel várja a megoldást, mert ő
volt az, aki a minisztertanácsban a kér-
dést felvetette. Nistor miniszternek ebben
az ügyben meg is jelent egy nyilatkozata
a lapokban, amelyet az Uj Kelet is is-

mertetett, ez a nyilatkozat azonban nem
sok jóval biztat.

Ma délelőtti felkerestük Nistor minisz-
tert, akit megkérdeztünk, milyen állás-
pontot foglal el a kormány a lakások fel-
szabadulásának kérdésében. A miniszter
előszóbjában a lakók delegációjával ta-
lálkoztunk össze, amely megköszönni
jött azt, hogy a miniszter érdeklődésben fel-
emelte szavát a minisztertanácsban. A mi-
niszter arra a kérdésünkre, vajon meg-
hosszabbítja-e a Cudalbu-törvényt, a
következőket válaszolta:

— Ma még nem érett meg a helyzet
arra, hogy erre a kérdésre kategorikus
választ adhassak. A kormány most ta-
nulmányozza ezt a kérdést, amely fölött
minisztertanács köteles dönteni és így
minden nyilatkozat korai volna. Annyit
mindenesetre mondhatok, hogy a kor-
mány tagjai általában a lakbérplők érde-
keinek támogatása mellett vannak és a
határozat minden valószínűség szerint
ilyen értelmű lesz.

— Mi a miniszter ur egyéni álláspont-
ja ebben a kérdésben? — kérdeztük.

— En minden erőmmel támogatni fo-
gom a lakbérplők ügyét.

— Történt-e eddig konkrét javaslat a
lakáskérdés megoldására?

— Konkrét javaslat, tudomásom sze-
rint, nem történt, de több megoldási for-
ma merült fel, melyet ugyancsak az igaz-
ságügyminiszter fog a minisztertanács
elő terjeszteni.

E rövid nyilatkozatból már is megállá-
pítható annyi, hogy a lakáskérdés meg-
oldását illetőleg eddig még nem történt
semmi és hogy május elseje teljes bi-
zonytalanságban fogja találni a lakók
százezeit.

URANIA-MOZGÓ

Nagyszerű műsor
HARRY LIEDTKE
kiváló művész

A fekete hegyek királya

nagyszerű filmében.

Monopol Filmcent

Akaszttottak násza

A bukaresti lakbérplőknek van egy
szervezete a „Liga Chrtasiilor”, amely
már hónapok óta lázas tevékenységet
fejti ki abban az irányban, hogy a Cu-

Rehamosan fejlődik a Jeruzsalmi nemzeti könyvtár

A palesztinai zsidó intézmények közül a zsidó nemzeti és egyetemi könyvtár szenvedett legkevesebbet a gazdasági pénzkrízis csapásaitól. Sőt úgy látszik, hogy a könyvtár érdekesen fejlődött propagandá - csak most kezd megfogadni igazi gyümölcsét. Erre vallanak azok a nagyon öröndetes hírek, amelyek a könyvtár héber nyelvű revüjében, a héber egyetemi kiadáiban megjelenő „Kirjat Széfer”-nek legújabb számában olvashatók.

Eszerint a könyvtár az utóbbi években 12.794 kötettel gazdagodott, miáltal az összes bejegyzett könyvek száma 162.310 kötetre rug. Ezenfelül oly kéziratok jutottak a könyvtár birtokába, amelyeknek értéke szinte felbecsülhetetlen.

A legbecsebb ezek közül egy történetes, amely pergamenen a samaritánus irással és samaritánusok tradíciói szerint van megírva. Megállapították, hogy 1400 körül készült. A nagybecsű kézirat évtizedeken keresztül - elzárva - vándorolt Héberföldre, míg most két cincinnati mecénás - M. Hirsch és Sz. Parick - adományai segítségével a zsidó nemzeti könyvtár megvásárolta.

N. Kaplantól ajándékképp egy egész kéziratgyűjteményt kapott a könyvtár Földtér értékes ezek közül Móse Ibn Ezra „Hattaris” című versekete, amelyet egy kézirat kommentár is kísér. Továbbá az u. n. Kis-Maszórának egy nagyon precíz másolata. Végre egy házi hadású Buxdorf-féle concordancia, amelynek óriási értéket kölcsönöz azon körülmény, hogy azt W. Heideinheim, a világhírű héber grammatikus sűrű szójegyzetekkel látta el.

A kéziratok autográfiai osztálya is több értékekkel gyarapodott az utolsó években. A bécsi állami meteorológiai intézettel megkapta a könyvtár dr. M. Margalitnak, a modern meteorológia megalapítójának, két sajtóközvetítő iratát és egy levelet; továbbá a híres S. P. Hirschnek és a nagy tudású rabbi Zvi Chájezszak - a könyvtár elhunyt bécsi főrabbi nagypapjának - egy-egy sajtóközvetítő levelet.

Nagy szimpátiának örvend a könyvtár a külföldi államok előtt is. Így pl. az Egyesült Államok kormányának a könyvtár kérvényére megküldte a „Department of Interior U. S. Geological Survey” összes kiadványait amelyekre a héber egyetemnek a geológiai előadások szempontjából van szüksége. A francia kormány pedig Hanotaux, Laveaud és Eulort értékes műveivel ajándékozta meg újabban a könyvtárt. Newyorki és washingtoni alarítványok révén a könyvtár orvostudományi szaka gyarapodott 44 nagyon értékes kötettel.

Legújabbban egy külön, új osztályt létesítettek a könyvtárban a sport és a torna számára. Az ezen tárgyra vonatkozó műveket szakemberekből álló bizottság válogatta össze és a megrendelt művek első nagy csoportja már meg is érkezett.

Rendeteg könyvet kapott a könyvtár azon egyesületektől, amelyek a héber egyetem támogatására alakultak. Ezek közül különösen a római és varsói egyesület mutat fel szép eredményt. De sok mű érkezik magánzemelvektől is a világ minden részéről. Manchester, Melbörn, Adiar (Indiában), Cambridge, Páris, Newyork, Cairó, Jaffa, Sidney vannak nagy tarkaságban leginkább képviselve. És amely különböző

hangzásuk ezen városnevek, ép oly különbözők azon tárgyak, amelyekkel a küldött művek foglalkoznak. Ha a könyvtár gyarapodása tovább is ily tempóban fog haladni - és minden remény meg van arra, hogy a

könyvtár iránti szimpátia a művelt világ előtt csak nőni fog - úgy a Jeruzsalmi zsidó nemzeti és egyetemi könyvtár csakhamar a világ legtöbb nyelvű és legsokoldalúbb könyvtárai közé fog emelkedni.

Gajdát egy orosz emigráns feljelentette, hogy Siskin festőművész képeit ellopta

Prága, január 30. A „Lidové Noviny” nagyon érdekes és kényes háttérrel közöl, amelyben a vezetőserepel Gajda ledegradált tabornok és fasiszta diktátor játsza. A közelmúltban vándorkiállítás rendeztek a csehországi városokban Gajda háborús emléktárgyaiból és trófeumaiból. A kiállítás művészi értékű képei között legnagyobb sikere Siskin orosz festőművész nagy vásznának volt, melyet a kiállítás katalógusa szerint Kun gur városa ajándékozott. Gajdának Mährisch-Osttrauba is elvitték Gajda műkincseit és a kiállítást megtekintette a többi közt Blazek Rudolf, a Légión Bank ottani fiókjának igazgatója Blazek igazgató a képkiallítás megtekintése után azt a kijelentést tette, hogy egészen különösnek találja, hogy Gajda kiállításán szerepeljen mert ezt a képet, amely a Blazek-család tulajdona és csak megrzés végett, ideiglenesen volt Gajda birtokában. Az igazgató tovább is ment a kiállítás felkereséséig Gajdát és visszakövetelte a képet. Az extábornok azonban nem emlékezett arra, mintha a Blazek-család valaha is képet adott volna neki és az egész beállítást annyira sértőnek találta magára nevezte hogy becsületéért

sért pert indított az igazgató ellen. Gajda kijelentette, hogy amikor Kungur orosz várost felszabadította a bolsevik megszállás alól, a város küldöttsége Blazek igazgatóval az élen tisztelgett nála és emlékül neki ajándékozta a híres képet. Blazek igazgató, aki orosz legionista kapitány volt, ezzel szemben elmondotta, hogy Gajda annakidején, amikor Kungur városát elfoglalta, meglátogatta az egyik letekinthetevesebb polgári család Fochinékát és nála látta először Siskin festőművész pompás képét. Gajda figyelmeztette a háziasszonyt arra, hogy a 40000 rubel értékű képet könnyen ellopják, ha a bolsevikiek zártanul ismét elfoglalják a várost. Azt ajánlotta az asszonynak, küldje el a képet Jekaterinburchba, ahol ő majd gondoskodni fog őrizéséről. Fochin asszony és Blazek kapitány beleegyezésével két kocskát is vitte a képet Gajda főhadiszállására. Blazek igazgató hajlandónak nyilatkozott arra, hogy állításait tanukkal igazolja, sőt meg sem várta a vita befejezését, ügyvédeje útján bünvádi feljelentést tett a prágai államügyészségnél.

Új fiatalítási módszert talált fel egy bécsi orvos

Főlegessé teszi az operatív mirigyátültetést. Az egész eljárás egy artéria szabaddátételéből áll

(Bécs, január 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bécsi Sonn- u. Montagszeitung híradása szerint Doppler Károly dr., Lorenz dr. bécsi egyetemi tanár asszisztense új fiatalítási módszert talált fel, amely teljesen elter a Steinach- és Voronov-féle szisztémáktól, hatásában azokat messze felülmúlja. A doppleri módszer főlegessé teszi a mirigyátültetést a lenyegében nem egyéb, mint egy artériának a szabaddá tétele. Az ér felszabadítása után az orvos bizonyos idegeket fenol-oldattal becsesetel. A kezelés hatásaképpen a belső szekréciós mirigyek fokozott vértáplálékot vesznek fel és rövid határidőn belül az egész emberi szervezet felírissul, megújul. Doppler dr., aki ma harmadhat éves, kor-

idegeket megöli, de a szövetet és a véredényeket teljesen érintetlenül hagyja. Doppler ezt az idegölő vegyi ágenszt egy léghézagteremtő fémoldatban találta meg. Eljárása eddigi sikereiről azt mondja Doppler dr., hogy eddig már több mint kétszáz, mindket nembeli paciensen végzte el a fiatalítást a legjobb eredményrel. A kezeléssel alát álló páciens közérzete már néhány napi kezelés után jelentősen javul, szakállja és haja dus növénynek indul, ugyancsak a körmeik is észí bizonyos agykori szellemi depressziók eltűnnek. Asszonyoknál a kebel erő sődése észílehető, valamint a megfiatalodás egyéb ismertető jelei is. Az eljárás azonban mégsem ment a sebészkeztől, bár sokkal egyszerűbb a műtét. Mindössze egy kis, teljességgel ártalmatlan bevágásból áll, amelyet az orvos a lágyék laján ejt. Az eljárás további folyamán azután a szabaddá lett artériákra fenolt esettel, majd a sebet bezárja és ezzel a beteg be is fejezte az egész fiatalítási gyógykurát. Doppler állítása szerint az eddigi megfiatalított páciensek egyikénél sem mutatkozott szellemi, vagy fizikai visszaesés.

Akasztottak násza

szakalkotó felfedezésére vonatkozólag azt a felvilágosítást adta, hogy éppen most fejezte be eljárásáról írott nagy könyvét, amely rövid időn belül fogja elhagyni a sajtót. Annnyit azonban már most is elárul, hogy az eljárásnál a tútokzatos nervus sympaticus főszerepet játszik. Már egy Lince nevű francia orvos is foglalkozott azzal a gondolattal, hogy a nervus sympaticust operatív uton eltávolítja a véredényekből, miután a nervus sympaticus összehuzza az artériákat. Doppler azonban nem operatív uton, hanem vegyi eljárással akarta ezt elérni a többévi fáradságos állapotokon végzett kísérletei után most végre rátalált a helyes utra s alapötlete az volt, hogy szabaddá tegyen egy olyan véredényt, amely ahhoz a belső szervhez vezet, amelynek funkcióit fokozni akarjuk. Ez a szerv a legbelsőbb szekréciós mirigy, melyet idáig nem lehetett befolyásolni. Ha már most a nervus sympaticust véredényében szabaddá teszi, becseseteli egy vegyi ágenssel, amely az

Tudományos körökben a legnagyobb érdeklődéssel tekintenek Doppler készülő könyve elé, amely - a felfedező szerint - teljes világhírességet fog deríteni a huszadik századnak, úgy látszik, akuttá vált nagy problémájában.

Akasztottak násza
Jön
Bánky Vilma és Ronald Collmann
Egy szerelmes éjszaka
film.

A gyilkosok városa

Az amerikai nagyvárosok közbiztonságáról borzalmas részleteket közöl egy nagy amerikai lap, amely a rendelkezésre álló adatok alapján megállapítja, hogy a világ összes városai közül Chicagóban történik a legtöbb gyilkosság, rablás, betörés és egyéb bűntett.

- A bűnözés - írja a lap - az amerikai életnek ugyiszólván alkotó részévé vált. A biztonság majdnem teljes hiányától különösen a bevándorlók szenvednek sokat, akiket legkönyebb lepre csalni és akiket senki sem tart számon. A nagyvárosokban olyan gyakoriak a bűnesetek, hogy a közönség egészen elfáult irántuk és valósággal megszokta a véresebbnél-vereesebb bűnügyeket. Olyan bűnököt, amelyek napokig izgatnak az európai kontinentet, észre sem vesznek. Ha az újságok valamely bűnrel terjedelmesebben foglalkoznak, akkor a háttérben legalább is házassági tragédiának vagy valami rejtelennek kell lennie, mert csak a szerelmi ügyekkel vagy előkelő személyekkel kapcsolatos bűnesetek izgatják a közönséget. A gyakori bűnesetekre legjellemzőbb, hogy meg a hatóság sincs abban a helyzetben, hogy az elkövetett bűnököt számszerűleg nyilvántarthatassa.

Az elmúlt napokban tette közzé jelentését a gonosztevők garázdálkodásával foglalkozó állami bizottság, amelynek Lowman szenátor, Minois állam kormányzója az elnöke. A jelentés arra a véleményre jut, hogy az északamerikai Egyesült Államokban van az összes civilizált népek közt a legtöbb bűnöző. Chicagóban a legutóbbi két év havi gyilkossága huszonkilenc. Ugyanezekben az időszakokban a betörések és rablótámadások havi átlaga 210 volt.

A gonosztevők bandái városról-városra vándorolnak, ha a rendőrség nagyon edeklődni talál dolguk iránt, vagy ha a felháborodott közönség túlhangozsan követel orvoslást. A lakosság önségélyét Texas mutatja a legkirívóbban, ahol a bankárok egyesülete vérdíjat tűzött ki minden bankrablóra. A vérdíjat azonban csak akkor fizeti ki, ha bandita lenyeg meg is halt.

Igen sok bűneset csak helyi érdeklődést kelt. Newyork nem törődik azzal a gyilkossággal, amit San-Franciskóban elkövettek. Chicagó pedig annyira el van foglalva a maga gyilkossági esetével, hogy az újságok agyonhallgatják a legkapitálisabb bűneseteket, ha más városokban történnek ilyenek. Persze, így a közönségnek semmi áttekinthetése sincs a bűnözések számáról. A bűnesetek bizonyos fajtája iránt a közönség egyáltalában nem érdeklődik. Ha egy olasz bevándorolt leüti a társát, ezzel senki sem törődik.

Az alkalmi gonosztevők mellett a szervezett bűn is dühöng, mégpedig olyan mértékben, amely Amerika szociális életére nézve még súlyosabb veszedelemet jelent. A mai amerikai nagy bűnesetek már nem az alkalmi szüli, hanem hosszú időn át tervezik. A banda minden egyes tagjának működését előre állapítják meg, mindenkinek van valami külön megbízatása és a szakmány elosztását már régen szerződéses is szabályozták, még mielőtt a bűnt elkövetnék. Vannak gonosztevők, akiknek működése több állam területére kiterjed. A vezetők egyik városból a másikba küldik ki a tagokat. A bűnt jól előkészítik az illető városheh gonosztevők, akiknek működése több állam területére kiterjed, az utolsó pillanatokban más városokból dirigálnak embereket. Egy órával a bűn elkövetése után a gonosztevők már elhagyják a várost és különböző utakon sietnek az előre megállapított találkozó-helyekre, ahol a szakmányt ügynőöknek adják át, akik talán ezer mértőföldet is utaztak, hogy a nyomok eltüntetéséről gondoskodjanak. A bandák - fejezi be cikkét a lap - szoros kapcsolatot tartanak fenn egymással, fröszfőt képeznek, hogy könnyebben játszassák ki a rendőrség éberségét.

Akasztottak násza

Aki jó, tiszta és izletes kenyeret akar, fogyasszon HELLMANN-féle kenyeret. Vigyázzon a HELLMANN jelzésre

Az országos diákszövetség nyíltan azzal vádolja a kormányt, hogy felbujtotta a diákságot a nagyváradi rombolásokra

A diákszövetség memoranduma szerint bűnbakok vannak fogva, az igazi bűnösök pedig szabadlábon vannak

(Cluj-Kolozsvár, január 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány jóformán még végre sem hajtotta azokat a szankciókat, amelyeket az erdélyi rombolások megtorlása képen beígért és az országos diákszövetség már is új manifestumot bocsátott ki, amely a legerélyesebb hangon tiltakozik ama néhány letartóztatás és elítélés ellen, amelyeket különböző hadbíróóságok fogantatosítottak.

Két manifestum

Az országos diákszövetség első manifestumaiban még arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kongresszusozó diákság nem rombolt, hanem nyilvánvalóan láthatatlan tömeg, amely észrevétlenül a békésen tüntető diákok nyomába szegődött. A második manifestumban már a diákszövetség feligmeddig beismeri, hogy a rombolásokat a diákok hajtották végre, de arra hivatkozott, hogy a diákokat provokálták és a zsinagógák pedig voltaképpen politikai gyülekezőhelyek és így azokat lerombolni szabad.

Ezek a nyilvánvaló ténybeli meghamisítások természetesen önmaguktól dőltek meg. Kétségtelenül megállapítást nyert, ami egyébként csak az országos diákszövetség előtt lehetett egy pillanatig is vitás, hogy a rombolásokat hatósági segítségével a kongresszusozó diákok végezték el és kétségtelen megállapítást nyert az is, hogy a diákokat nemcsak hogy nem provokálták, hanem a legbarátságosabb vendégszeretettel fogadták Nagyvárad falai közé.

A harmadik manifestum a kormányt vádolja

Az országos diákszövetség látva, hogy az elterjedés nem talál hitelt, frontot változtatott és most kiadott manifestumában márcsak arra szorítkozik, hogy nyilván a kormányt tegye felelőssé a rombolásokért. A manifestum sorai közül világosan kiolvasható, hogy

a diákszövetség a nagy nyilvánosság előtt a rombolásokra való felbujtással vádolja meg a kormányt és azzal, hogy nem azok ellen fogantatosították a megtörté szankciókat, akik a rombolásokban ténylegesen részt vettek, de ezek helyett teljesen ártatlan diákok színlódnak.

A diákszövetség legújabb manifestumát, amelyhez a „Cuvantul” című lap fűz érdekes kommentárokat, itt ismerjük a „Cuvantul” kommentárjaival együtt:

— A mi megállapításunk — írja a „Cuvantul” —, hogy a nagyváradi rombolásokban Duca a bűnös, teljesen beigaolódott. Előttünk fekszik a keresztény diákszövetség legújabb memoranduma. Egy hivatalos irás, számmal és pecséttel ellátva. Az aláírók között szerepel a szövetség elnöke, vezértitkára, a bukaresti, jassi, kisenevi, temesvári, nagyváradi, kolozsvári és arad irodák elnökei. Ezt az irást tehát az egész román diákság bocsátotta ki és így annak autentikusságát és felelősségét nem lehet kétségbe vonni.

— Ebben a közleményben, — folytatja a „Cuvantul” —, miután elbeszéli a nagyváradi események történetét és abból leszögezik, hogy a diákoknak forró áhaja volt az országos eseményeket el-

kerülni, konstalálják, hogy az ország preszliksének a külföld előtt való megvédése érdekében a kormány a kongresszus után felháborító módon kezdte üldözni a diákokat, de — karakterisztikus eset — nem a bűnösök ellen. Így például huszonnégy brailai diákot, akik este hat órákor utaztak Temesvár felé, tehát még a zavargások előtt, szintén kizárták az egyeteméről. Ezeknek a diákoknak birtekában vannak olyan iratok, amelyek alapján kétségtelenül be tudják igazolni, hogy a zavargások éjszakáján Temesváron voltak, hol a politechnikum diákjai-nak otthonában voltak elszállásolva.

Február 15-én országos sztrájkot kezd a diákság, ha nem teljesítik a követeléseiket

(Bucuresti-Bukarest, január 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megírta már az Uj Kelet, hogy a bukaresti egyetem tanácsa Pangrati rektor vezetésével megtartott gyűlésen szigorú rendszabályokat fogantatosított az erdélyi zavargásokban részt vett diákokkal szemben. A gyűlés akkor kimondta, hogy mindazokat a diákokat, akiket a nagyváradi és kolozsvári tüntetések miatt a hadbíróóságok elítéltek, az ország összes egyeteméről kizárják.

Ugyanakkor azonban a határozat ellen a bölcsészeti fakultás tanárai erőlyes akcióit indítottak. Mandrescu Simion professzor a fakultás ülésén tiltakozott az ellen, hogy az egyetemi tanács egyszerűen tudomásul vette a közoktatásügyi miniszter átiratát és a zavargásokkal kapcsolatban megindított vizsgálat áttanulmányozása nélkül döntött a diákok sorsáról.

Lemond a dékán

A határozat az egyetemen valóságos forradalmat idézett elő. A diákok elítélése miatt

Bianu professzor, a bölcsészeti fakultás dékánja, lemondott állásáról, amit Anghelescu közoktatásügyi miniszter el is fogadott.

Bianu lemondásának a próbálása újabb zavarokra adott alkalmat, mert most már nemcsak az egyetem autonómiájának megsértése képezi a vita tárgyát, hanem az új dékánválasztás is komplikációt okoz. Eddig jelek szerint, Mandrescut fogják kékánna választani, aki egyik vezetője az antiszemita mozgalmaknak.

Akaszottak násza

Ursus-sör
Ursus Extra-sör
Hercules-sör
 a legjobb sörmárkák
Ursus-Sörgyár Rt., Cluj
 (Monosor)

Akaszottak násza

— Az egész memorandum — folytatja tovább a „Cuvantul” — arra a konkluzióra jut, hogy a kormány akarta a botrányt, csak hogy váratlanul túlságosan nagyra dagadtak a rombolások.

volna. Megengedte nekünk ezt felszólított arra, hogy meg... több nacionalizmust csináljunk, arra kóteleve a hatóságokat, hogy adjanak meg minden támogatást... Hogy a kormány keze benne volt a megtörtént botrányokban, az ma már nem szenved kétséget.

Valaki csak rombolt?

— Az egész memorandum — folytatja tovább a „Cuvantul” — arra a konkluzióra jut, hogy a kormány akarta a botrányt, csak hogy váratlanul túlságosan nagyra dagadtak a rombolások.

Eddig szól a „Cuvantul” cikke, amelyből megtudjuk, hogy a diákszövetség a kormányra hárítja át a teljes felelősséget mindazért, ami történt és úgy találja, hogy azok, akik a hadbíróóság börtönében ülnek, csupán bűnbakok, az igazi bűnösöket a kormány futni hagyja. Benneket azonban ebben a kérdésben legfőképpen az érdekli, hogy a nagyváradi és kolozsvári rombolásokat valaki csak elkövette. És lehetetlen dolog az, hogy a rombolások megtorlatlanul maradjanak. Ha nem az igazi bűnösök ülnek a hadbíróóság börtönében, adják ki a tetteseket, hogy a megbántott jogrend és megsértett emberi méltóság elégtételt kap-hasson.

A kormány bátorított

— Mindezekért az igazságtalanságokért a diákság azzal vádolja a kormányt, hogy ő kezdte és ő bátorította a mozgalmat, később pedig, amikor a mozgalom kiesett kezeiből, ártatlanok ellen irányul a bosszúja. A manifestum erről a kérdésről ezeket írja:

„Az ország kormánya igen jóindulatúnak mutatkozott velünk szemben a kongresszus előtt, minden segítséget megadott a kongresszus sikerei érdekében. Sőt még többet is adott, mint amennyit várhattunk

„Olyan diákokat tartóztattak le, akik át sem lépték a Kárpátokat”

A bölcsészeti kar határozatában azt mondta ki, hogy a vizsgálatot a katonai és rendőrhatalóságok olyan diákok ellen vezették le, akik soha nem is lépték át a Kárpátokat. Ez az igazságtalan rendelkezés már emberáldozatot is követelt, mert az egyik diák, aki nem is volt Váradon és mégis kizárták az egyetemről, elkeseredésében öngyilkos lett.

A diákok sztrájkba kezdenek

A bölcsészeti fakultás tanári karának állásfoglalása után a diákszövetség is ülést tartott, amelyen Lorin Popescu

Mesébe illő gazdagságu földgázforrásokra bukkantak a magyarországi Karcag mellett

A messés lelet lehetővé teszi az alföldi hihetetlen méretű iparizálását

(Karcag, január 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Röviden jelerítettük már, hogy a magyarországi Karcag község határában történt mélykutatások alkalmával mérhetetlen kiterjedésű gáz- és olajmedencére bukkantak, amely az egész magyar alföld gazdaságföldrajzi adottságát van hivatva megváltoztatni s az addig, csupán őstermelésre szorítkozó gazdag területen az iparosodás szinte amerikai méretű lehetőségeit valósítja meg.

Még a múlt hét keddién történt, hogy az egyik kutból egy nyolcvanméter magasságu és emberderéknyi

szélességű geizir szökött fel, amely a levegőbe vetette a fúrotornyot s három napig szakadatlanul ontotta magából a földgázt és a meleg vizet. A geizir lecsillapodása után Fauidy Béla bányatanácsos Hajdusoboszlóról áthozatta a gázharangot, mellyel a kutat leborították. A duggázdag forrás fölött rövidesen meg fogják kezdeni azoknak az erőműveknek építését, amelyeknek keresztül napi százezer köbméter meleg vizet és kétszázezer köbméter földgázt hasznosítanak.

A magyar kereskedelmi minisztérium rendeletére haladéktalanul megkezdik a csodálatos természeti kincs ipari célokra való berendezését. A hatalmas földgázlelet a magyar alföldet valósággal mesébe illő, hihetetlen ipari és fejlődést biztosító befektetések találajává változtatja át, amely a magyar ipart Keleteurópa területén nemcsak hogy versenyképesé teszi, hanem annak szinte hihetetlen méretű fejlődését is garantálja.

Érdekes epizódként lehet megemlíteni, hogy az alföldi földgázforrások alkalmával Vajna Ferenc főgeológus, amikor kutatásait megkezdte, a karcagi gazdag civisek százezer pengőt ajánlottak fel arra az esetre, ha a geológus egy kis melegvízforrásra bukkant.

ok városa

árosok közbiztonsá-szleteket közül egy amely a rendelkezé-sapján megállapítja, városai közül Chica-obb gyilkosság, rab-büntett.

ja a lap — az ome-lyán alkotó részévé ajdnen teljes há-évándorlók szenved-könyebb lepre esal-om tart számon. A-nyakoriak a bűn-ség egészen elfá-gással megszokta a bűnügyeket. Olyan-pokig izgatnak az-ésre sem vesznek, ely bűnnel terjedek-ak, akkor a hátter-ességi iragédiának-nyek kell lennie, ügyekkel vagy elő-ppcsolatos bűnese-ségét. A gyakori-zőbb, hogy meg a- a helyzetben, hogy- számszerűleg nyil-

n tette közé jelen-garúzdalkodásával-izottság, amelynek-onois állam kor-A jelentés arra a- az északamerikai- van az összes ei-vezetőbb bűnöző. bi két év havi gyil-Ugyanezekben az-ések és rablótáma- volt.

di városról-városra-ndörseg nagyon er-irant, nagy ha a- g tulhangosan ké-kosság önségélyét-ívívóbban, ahol a- vérdíjat tűzött ki- A vérdíjat azonban- ha bandita teny-

sak helyi érdeklő-m forrók azzal a- San-Franciskóban-ig annyira el van-kossági eseteivel, -nhallgatják a leg-el, ha más váro-nek Perze, egy a- ittekintése sines a- A bűnesetek bizo-özönseg egvállatá-lla egy olasz be-t, ezzel senki sem

ok mellett a szer-mézpedig olyan-rika szociális éle-sabb vezedelmet-ny nagy bűneset-kezt-zi, hanem hoz-z. A banda minden-ését előre állapít-yan valami külön-kmány elosztás-át is szabályozták, -követtek. Vannak- működése több- d. A vezetők egyik-ítlik ki a tagokat, az illető város-eh- működése főbb- ed, az utolsó pil-sokból dirigálnak- a bűn elkövetése-ár elhagyják a vá-on sietnek az előre- helyekre, ahol a- ek adják át, akik- s utaztak, hogy a- gondoskodjanak- e cikkét a lap —-anak fenn egymás- hogy könnyebben- ség éberséget.

NN jelzésre

A MATILD-víz az erdélyi Giesshübler

Nyolc bukaresti diák és egy diák-leány a vádlottjai a ma kezdődő hadbírósi tárgyalásnak

Cuza, aki mint védő már két tárgya'sról elmaradt állítólag Kolozsvárra érkezik

(Cluj-Kolozsvár, január 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári hadbírósi tárgyaláson kisebb-nagyobb szünetekkel folytak a rombolásokban való részvétel vádjával fogvatartott egyének tárgyalásai. Az országos érdeklődéssel kísért tárgyalások néhány furesa meglepetést is hoztak már: a rombolásoknak már zsidó elítélte is van, ezzel szemben diák elítélte csak egy van bebörtönözve a hadbírósi verdikt értelmében. Az eddigi tárgyalások folyamán ugyanis nagyon sok munkást és középiskolai tanulót, inasgyereket és munkanélkülit ítélte el a hadbírósi bíróság, akiket a rombolások után in flagranti kapott a kolozsvári rendőrhatalom.

A legnagyobb érdeklődéssel várt tárgyalások a hadbírósi határozata szerint holnap fogják kezdetüket venni. Megírta már az Uj Kelet, hogy a Diaconescu,

Gergel, Weiszlovics-tárgyalást a tanúk távollmaradására és a védelem más elfoglaltságára való tekintettel többször elhalasztotta már a hadbírósi tárgyalás. Valószínűleg hasonló sors fogja érni a keddre kitűzött tárgyalást is, amelynek vádlottjai között nyolc bukaresti diák és egy diák-leány szerepelnek. A vádlottak ugyanis Cuza, Zelea Codreanu és Motil reveztek meg védőikül, akik eddig már két tárgyalásról maradtak távol. A táviratilag harmadszor is meghívott antiszemita vezetők közül azonban mindezekig nem érkezett értesítés érkezésükre vonatkozólag.

A hadbírósi tárgyalás megtartásáról a hallgatóság megnövekedésével számolva, a hadbírósi tárgyalást fogja megtartani a tárgyalást.

Az áprilisi választásokon vivja meg döntő csatáját Franciaországban a szocialista és a polgári gondolat

Ha a szocialisták uralomra kerülnek, első feladatuknak az alkotmányrevízió a szenátus leépítését, a közigazgatási reform keresztülvitelét és a gazdasági parlament megvalósítását fogják tekinteni

(Páris, január 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ezerkilencszázhuszonnyolc április 27. a nagy dátum, amelyen Franciaországban döntő rohamra indulnak a szocializmus és a polgári gondolat állig felfegyverkezett csapatai. Talán nem túlzás azt állítani, hogy a három nagy francia forradalom sorsdöntő napjai után ez a dátum lesz az, amelyen Franciaország társadalmi, nemzeti és gazdasági sorsa el fog dönteni.

A nagy nap előszelét úgy polgári, mint szocialista oldalon mindenki érzi. A polgári oldal Poincaréval az élén még mindig elpusztíthatatlannak érzi magát, hallatlan áldozatkészséggel készülnek fel a választásokra, amelyek sorsát a pénz is nagyban befolyásolja.

A jobboldaliak élén Kerillis, az „Echo de Paris” szerkesztője, — a francia Gómbös — halad s hihetetlen energiával küzd a jobboldal győzelméért. Az „Echo de Paris” nap-nap után közli a jobboldali választási alap gyűjtésének eredményét. Óriási összegek sorakoznak fel a kimutatásokon. Kétszáz-háromszáz-ezer frankos tételek egyáltalában nem tartoznak a ritkaságok közé. Az adakozók csupa nagyiparosok, nagybankok, nagybirtokosok, akik Moszkvától remegnek. Kerillisnek eddig 97 milliója van.

Ákasztottak násza

Butoránleszállí ásra

határozott el magunkat, hogy üzemünk munkasait foglalkoztathassuk ha tchá

olcsó és jó butort

Bösendorfer, Stngl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,

akar vásárolni ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár Rt.

hatalmas vaktarakt Hitekes egyéneknek kedvező fiz. tési feltételek

A párt tagjai közül azonban nagyon sokan az alkotmányreformnál is előbbre helyezik a szenátus leépítését s az egy kamarás rendszerre való áttérést. Mint-hogy ennek közvetlen kivívását a párt nem reméli, egyelőre arra fog törekedni, hogy a felsőháztól vonják meg a vétőjogot. A párt vezetési körök között, különösen az elszászaiak nagyon fontosnak tartják egy gyökeres közigazgatási reform keresztülvitelét, amely a megyéknek a jelenleginél sokkal szélesebb autonómiát akar biztosítani, a községek önkormányzatát is meg akarja reformálni.

Nem kevésbé fontosnak tartják a szocialisták a gazdasági erőknél a politikába való bevonását, amelynek kivételét úgy képzeli el, hogy a jelenlegi törvényhozás mellett egy külön gazdasági parlament hívjanak életre, oly módon, hogy ez ne zavarja a parlament struktúráját.

A gazdasági parlament követelésében mindhárom francia társadalmi szervezet: a szocialista párt, a szakszervezeti

Ákasztottak násza

tanács és az Emberi Jogok Ligája együtt működik.

Ezen a téren igen kemény harcra van elkészülve a párt a nagytőke ellenében

A francia szocialisták és a Népszövetség

A francia szocialisták osztatlanul népszövetségi alapon állanak. A Népszövetség ellen elhangzó kritikák csak a Népszövetség jelen összeállítását érintik.

Szerintük a Népszövetség munkájának elsékelvényesedését az angol reakció okozta, ha ez nem történt volna meg, akkor a Rajna-vidék és Saar-terület régesrégi ki volna irítve.

Ezek a főbb programpontjai a francia szocialistáknak, akik szentül meg vannak győződve, hogy az áprilisi választásokon diadalt aratnak s egész Európa életében új korszakát nyitják meg a progressziónak.

A kormány a parlament ülésén kötelezte magát arra, hogy szabadságot biztosít a nemzeti parasztpárti gyűléseknek

(Bucuresti-Bukarest, január 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülését Saveanu elnök 3 óra után nyitotta meg. A kormány tagjai közül Inculetz, Nistor, Franasovici és Constantin Bratianu vettek részt az ülésen.

Istrate Micescu kijelenti, hogy a ház pénteki ülésén közte és Madgearu között előfordult incidensről lesz még mondani valója, de előbb megvárja a lovagiaság szabályai szerinti elintéztést.

Gaspar nemzeti parasztpárti tiltakozik az ellen, hogy Krassómergye öslakot háttérbe szorítják a tepelekkel szemben.

Liviu Pop az albai pénzügyi adminisztrátor ellen hoz fel panaszokat, vizsgálót sürgetve.

Dumitresu Jonel a lakbérleti törvény meghosszabbítását kéri.

P. Ioanitescu követeli, hogy a Monitorul Oficial közölje le sürgősen a parlament tanácskozásokat, nem pedig évek múlva. Interpellációt jelent be a Lasar-Catargiule alap gondnokasága ügyében és

azt állítja, hogy annak pénzt eljátszották a tőzsdén.

Inculetz megígéri, hogy rendelkezésre bocsátja a kért okiratokat.

Saveanu elnök ígertet tesz, intervenciós fog, hogy a Monitorul Oficial sürgősen közölje a parlament beszédeit.

Popilian interpellációt jelent be a rok kántak ügyében.

Vajda Sándor a jasi népgyűléssel kapcsolatos incidensekről beszél.

A hatóságok megakarták akadályozni a nép részvételt, de ez nem sikerült és a nép nagy tömegei tették impozánssá a gyűlést. Követeli, hogy a kormány biztosítsa a nemzeti parasztpárti gyűléseinek szabadságát. A párt vállalja a rend fenntartásáért a garanciát.

Franasovici belügyi államtitkár konstataálja, maga Vajda is elismerte, hogy a jasi hatóságok feladatuk magaslátán állottak. Előadja a Mihalacheval történt incidens, amit egy a diákzavargások óta rendszeresített eljárás akadályozott meg a továbbjutásban. Mihelyt ez az infidens tudomására jutott, személyesen adta ki a parancsot, hogy minden patrulljárás és razziaát hétfőig beszüntessenek, nehogy tiltakozásokra adjanak alkalmat. Megállapítja azonban, hogy

a jasi gyűlésen nagyon kevesen voltak jelen.

A kormány vállalja a kötelezettséget, hogy megadja a teljes szabadságot a nemzeti parasztpárti gyűléseinek mindaddig, míg a nemzeti parasztpárt megmarad a törvényesség útján.

Vajda Sándor tudomásul veszi az ígertet. Az ország be fogja bizonyítani, hogy váltunk van.

Franasovici: Mindenki meg van elégedve.

Ezután az államtitkár beterjeszti a bel-földi hajózás szabályozásáról szóló nemzetközi konvenció ratifikálási javaslatát, amelyre a kamara kimondja a sürgősséget.

Erre áttértek a napirendre, amelyen a pénzügyminisztérium reorganizálási javaslatát szerepelt.

Constantin Georgescu előadó ismerteti a javaslatot.

Popovici Mihály kifejti, milyen modern alapokra kellene fektetni az állami szolgálati ágakat. Birálja a javaslatot, mely nem felel meg a modern követelményeknek. — A többi minisztérium reorganizálási javaslatát is együtt kell elintézni, mert egyik összefügg a másikkal és mindegyik a pénzügyminisztérium szolgálatával.

A szenátus ülésén Caudid a nagyban-nyas-krasznai fémbányák ügyében interpellációt akar előterjeszteni. Kéri a vonatkozó iratokat.

Horia Carp kéri, terjesszenek a szenátus elé egy kimutatást a diákzavargások miatt elítelt diákok büntetéseiről.

Mironesu a jasi csendőrség magatartása ellen panaszokot.

Duca belügyminiszter kifejti, hogy a csendőrség az antiszemita zavargások miatt volt szükséges. Politikai letartóztatásokról nincs és nem is lehet szó.

Ákasztottak násza

SELECT-MOZGO

Közkezdőre ma utójára

Ganges papnője

egyönyű-film bemutatás-át. Főszerepben Bernhard Goetzke

VILÁGNYAKAS ZONGORÁK

engros árban részletre is, 5 évi jótállással

STERNBERG — ORADEA

Regele Ferdinand 14.

Tel 2

(Jasi, jasi) Hónapközötti párt jasi-tása körülzet és a helyenyszerű gresszus amely a jelentőségét A nagyban közölt legnagyobban, mint nagyszámú azonban és így a kzésbe a 10 zeki néptől

Maniu, menterjein Jasiba, ahonközött Maniu C vállalkozó roson kerészes közlanul boeséjszaka me város felétiz órára v folyamán ház nagyóra nagy ember be egyhogy lak kibere és a két taktani a k

A Földi zela parasz

Nagy ér Vocevod fudja, hogy nyilatkozat használni.

— Duca ső ülésen got kapunk —, hogy a falusi emb akadályoztá sen részve szet, adóre ter tehát n máskor se erősege a zás Engem azzal vádgyok, mert az erdélytel magyarázást nem t dig a helyz mi akart

De az egye kötelelensé csatolt terit hódított tar az ellen, ho gas tisztvis egyéneket, meggyült a erdélyi kirá takoztunk.

Pa Halip sáról beszé

Piüsc t'stiti

Teljes rendben zajlott le a nemzeti parasztpárt jasi nagygyűlése

(Jasi, január 30. Az Uj Kelet tudósító-játó.) Hónapok óta folytak a viták és a pártközöli küzdelmek a nemzeti parasztpárt jasi nagygyűlésének megtartása körül. A válságos belpolitikai helyzet és a heves ellenzék miatt végül is kikényszerítettek a kormányt a jasi kongresszus megtartásának engedélyezésére, amely a kormánybuktató kampány első jelentőségű megnyilvánulása volt.

A nagygyűlés a múlt számunkban közölt incidensek lezárásával a legnagyobb rendben zajlott le. A városban, mint ahogy azt már megírtuk — nagyszámú csendőrséget koncentráltak azonban a főmeghangulat nyugodt volt és így a karhatalom nem került összefüzetbe a 10 ezer embert meghaladó ellenzék néptömeggel.

Vállakon viszik Maniut a szállodába

Maniu, a nemzeti parasztpárt parlamentáris elnöke szombaton este érkezett Jasiába, ahol az állomáson ezrekre menő tömeg tüntető lelkesedéssel fogadta. Maniu Gyulát fiatal emberek emelték vállaikra és diadalmenetben vitték a városon keresztül szállodájáig. Az ellenzék erőyes közbelépésére a tömeget zavarta, hanem becsatolták át a vámokon és már éjszaka megkezdődött a népvándorlás a város felé. A gyűlés megtartása délelőtt tíz órára volt kitűzve, a jasi Fidoli színpadon összegyűlt néptömeg reggel 8 óra körül a nagyterembe, azonban az éjszaka órára zsúfolásig megtöltötte a több ezer embert befogadó képességű helyiséget, úgyhogy a résztvevők kénytelenek voltak kibérteni az Elizabeth színházat is és a két teremben párhuzamosan megtartani a kongresszust.

Közlebb kell hozni egymáshoz az országreszeket

A Fidoli színházban Costachescu nemzeti parasztpárti képviselő, a jasi párt-

szervezet elnöke nyitotta meg a kongresszust, aki a következőket mondta.

— Szeretettel kell üdvözlölnünk körünkben az erdélyi románság nagyraihivatott vezetőit, akik elsősorban jelennek meg Moldova fővárosában. Mindketten egyet akarunk. Ők nem akarnak különbséget Erdély és Regát között, az általuk összekovácsolt Nagyromániában akarnak élni, mi pedig ugyanazt akarjuk: közlebb hozni magunkhoz Erdélyt. A román nép évezredek álmát akarjuk megvalósítani, nemcsak formailag, de lélekben is. Mi, moldvaiak kezét nyújtunk ebben az akarsban erdélyi testvéreinknek és a törvényesség a szabadság jelszavával az egyesülésre segítjük őket.

Az erdélyi nép elégyületlen

A nagy hatást kiváltott beszéd után Pop-Csicsó István emelkedett szólásra, aki nagyszabású beszédében mutatott rá az erdélyi nép elégyületlenségére.

Az erdélyi népet elnyomták a lehetetlen kormányznak és a nép most már elkeseredett vádakkal illeti a regáléti testvéreit.

Mindent meg kell tennünk, hogy a nép lelkeben ne ébredjenek ilyen vádak. Az erdélyi román nép nem boldog és nagy népi kötelességünknek kell tartanunk azt, hogy boldoggá tegyük. Harcot indítottunk és ebben a harcban a vezetők az élen fognak haladni, bármi is történjék.

Tasca professzor a Jorga-féle nemzeti demokrata párt üdvözlését tolmácsolta, majd Junian beszélt a kormánybuktató akcióról. Kijelentette, hogy a nemzeti parasztpárt nem akar forradalmat, de minden törvényes eszközt szentnek talál arra, hogy végelgyesen a liberális oligarchikus kormányzatának. Utána Madgearu beszélt, aki Románia gazdasági helyzetéről tartott előadást és támadta Bratianu Vintila pénzügyi politikáját.

Az egyesülést erdélyiek csinálták meg

Nagy érdeklődés előzte meg Vaida-Voevod felszólalását, akiről mindenki tudja, hogy szenvedélyes ember és hogy nyilatkozatainál nem szokott hangfogot használni.

— Duca miniszter a képviselőház utolsó ülésén kijelentette, — mondta Vaida —, hogy a gyűlésekre teljes szabadságos embereket különböző trükkökkel akadályozták meg abban, hogy a gyűlésen résztvegyenek. Gabonát osztanak szét, adorevizitot készítenek. A miniszter tehát nem mondott igazat most se, máskor se. Ez a kormány legnagyobb erőssége a valótlán állítás és a rágalmazás. Engem különösképen minduntalan azzal vádolnak, hogy regionalista vagyok, mert kijelentettem, hogy „Erdély az erdélyieké”. Ezt a kijelentésemet odamagyarázzák, hogy a régi királyság lakosait nem tekintem testvéreinknek. Pedig a helyzet az, hogy

mi akartuk az egyesülést, mi is csináltuk azt meg.

De az egyesülés alatt nem értjük az erőköstelenség terjesztését. A kormány a csatolt területekkel úgy bánik, mint meghódított tartományokkal. Mi tiltakozunk az ellen, hogy rendőrprefekusoknak, magas tisztviselőknél evezzenek ki olyan egyéneket, akiknek már a bírósággal is meggyűlt a baja. A becsületes regáltak erdélyi kinevezése ellen mi soha sem tiltakoztunk.

Pa Halipa és Steve a nép szuverenitásáról beszélték. Mihalache kijelentette,

hogy a nemzet szabadsága nem lesz meg addig, amíg szociális szabadságot nem teremtenek. A nemzeti parasztpárt most a favaszt hirdeti, a nép szabadságának felvirradását.

A kisebbségi kérdést meg kell oldani

Ezután Maniu Gyula tartott hatalmas, óriási lelkesedéssel fogadott beszédet. Kritika alá vette a liberális kormányzás alapelveit és részletesen foglalkozott a választói és agrár-törvényvel.

— Nem jogot adtak az általános választási jogról szóló törvényben, hanem megnyirbálták a népakarat kifejezésének a jogát. A választó sosem tudja, hogy a szavazatával kit segít mandátumhoz. Az agrárreformot is úgy hajtották végre, hogy abból a földműveseknek vajmi kevés haszna van. A paraszt szegényedik, de gazdagodnak a spekulánsok és az ősi agrár-tanácsosok. A kisebbségi problémáról is beszélt.

Az igazság és a méltányosság szellemében kell a kisebbségi kérdést megoldani. — Meg kell adni a problémának azt a fontosságot, amelyet a nemzetközi viszonyok is megkövetelnek.

Ha kormányra kerülünk, olyan megoldást hozunk, hogy a kisebbségek sorsa a jövőben ne egyes politikai pártok jóindulatától függjön.

A centralizáció káros hatást fejt ki, végül pedig kijelenti, hogy a nemzeti parasztpárt elég erős ahhoz, hogy átve-

gye a kormányt.

Maniu beszéde után felolvasták a határozati javaslatot, amely a következőket tartalmazza.

A határozati javaslat

„A Jasi-megyei nemzeti parasztpárti szervezet erőyesen elítéli a jelenlegi kormányzati rendszert, amely szerencsétlenséget hoz az országra. Helybenhagyja a pártközpont határozatát, amely szerint a

Ákaszottak násza

jelenlegi kormányt minden eszközzel meg kell bukítani. Követeli a törvényességet és a szabadságot. Követeli, hogy a kormány azonnal távozzon helyéről. Osszassak fel a képviselőházat és rendezzenek új, szabad választásokat”.

Hoovernek van legelőbb esélye az elnöki és Dawesnek az alelnöki méltóságra

(Berlin, január 30.) Az Egyesült Államok közölte homlokterében most az elnökválasztás áll. Ebben az évben kétségtelenül sokkal élesebb formákat fog ölteni a választási harc, mint az-élt. Philadelphia polgármestere, W. Freeland Kendrick, középeurópai uton van és Berlinben az újságírók előtt nyilatkozott a választásokról.

— Véleményem szerint — mondotta a polgármester — ezidén a szavazatok többsége Herbert Hooverre fog esni. Hoover ugyanis az Egyesült Államok nyugati részéből származik, arról a vidékről, amely Amerika számára a legelőbb politikuskokat szolgáltatja. Az a férfi, akinek befolyásos hívei vannak a lakosság minden rétegében és mondhatnám, hogy ma ő a legnépszerűbb embere Amerikának. Azonban a legnagyobb népszerűsége mégis a farmerek között van, akiknek jobb gazdasági helyzete és életvívőia érdekében már eddig is sokat dolgo-

zott. Meggyőződésem szerint, a republikánus párt minden körülmények között jelölti fogja őt és bizonyos vagyok afelől, hogy őt fogják küldeni a fehér házába.

Az újságíróknak arra a kérdésre, hogy ki lesz az Unió alelnöke, Kendrick kijelentette, hogy minden bizonynyal Dawes.

— A demokraták Newyork kormányzóját, Alan Smith-et fogják jelölni elnöknek. Azonban neki már azért síves komoly esélye, mert katolikus és arra nagyrítván volt eset, hogy Amerikában katolikus vallású férfit válasszanak elnöké. Coolidge, a jelenlegi elnök nagyon népszerű az Egyesült Államokban, de nem valószínű, hogy többször, mint háromszor egymásután vállalná az elnöki méltóságot. Bizonyos, hogy Hoover, ha megválasztják, teljesen Coolidge nyomdokait fogja követni.

Roata volt villamosüzemigazgató ötszázmillió lejjelel akarta megkárosítani Kolozsvár városát

(Cluj-Kolozsvár, január 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet megírta annak idején, hogy Roata mérnök, akil az Utalea-rezsim után Kolozsvár élére került Mihali városi tanács elmozdított a városi villamosművek éléről, pört indított a város ellen és hétmillió lej követelt azon a címen, hogy elmozdítása jogtalanul történt és a hét milliót hét évre kötött szerződése is biztosította számára.

Hét millió helyett három

Az elsőfoku bíróság meg is ítelt Roatának a hét millióból három, azonban mindkét fél felelőbbesé folytán az ügy nem zárult le.

Kolozsvár városi tanácsát Roata ezélt néhány héttel beadvánnyal kereste fel, amelyben kijelentette, hogy azonnali fizetés esetén hajlandó 3 millió lej kártérítéssel is megelégedni. A városnál azonban azokra a kulisszatíkokra való tekintettel, amelyek Roata igazgató kinevezését megelőzték, Roata ajánlatát nem fogadták el.

Ismeretes, hogy a villamosművek igazgatójának megválasztását milyen nagy harcok előzték meg a város adminisztrációjának belső életében.

Mután a Ganz-művektől visszavonták a villanytelepre szóló koncessziót, egy új villamosági részvénytársaság alakult Roata vezetésével, burkolt értelmű szerződést kötött a városi tanácsal a villamosművek bérbeadására vonatkozólag.

Hogyan sikerült volna el a város ötszázmillió lejele

A szerződést a város mérnöki hivatalának ellenjavaslatára a város elfogdta, azonban Jahoda kolozsvári vállalkozó felelőbbesé következtében a szerződést megsemmisítették. Jahoda nem elégedett meg a szerződés felelőbbesével, hanem azt a mérnökszövetség elé terjesztette, amely megállapította, hogy megtevésztő tendenciával készítették el és Roata, ha a szerződés tényleg érvényben maradt volna 25 év alatt 500 millió lej nyereséget vágott volna zsebre.

Mután a villamosművek kibérése a Technika részvénytársaság részéről nem sikerült, Roata minden követ megmozdított, hogy a házikezelésben maradt villamosüzem igazgatói állását elnyerje. Ez valóban sikerült is neki, tekintve, hogy 12 pályázó közül sikerült különböző intervenciók segítségével a kinevezést elnyernie.

Jahoda a minisztériumban is jelentést tett a Roata szerződésével kapcsolatban, amelyben kimutatta, hogy Roata 500 millió lejjelel akarta megkárosítani Kolozsvár városát. A kiszállított vizsgálóbiztosok azonban mindent rendben találtak s a vizsgálati eredménye az volt, hogy a vizsgálóbiztosok két napi munkájuk címén 70 ezer lejjelet vettek fel. A város pedig Roatának jutalomképpen — tekintve, hogy a vizsgálóbiztosok mindent dandben találtak, — ugyancsak 70 ezer lejjelet utalt ki.

Honnan ered a harc

A Roata-ügy a múlt év októberében került ismét szőnyegre, amikor ugyanis Roata régi ellenségével, Jahodával került szembe, akil azzal vádolt meg, hogy egy névtelen levélben megrágalmazta, hogy katonaszökevény. A törvényszék Roata vádját bebizonyítottan találva, Jahodát hathónapi fogházra ítélte el.

A kolozsvári ítéletábla február elsején fogja másodfokon tárgyalni ezt a rágalmazási pert. Biztos offráshól szerzett információink szerint, Jahoda olyan adatokat bocsát a bíróság rendelkezésére, amelyek országos feltűnést keltenek. A perből kifolyólag, valószínűnek tartjuk, hogy az utóbbi évek legnagyobb botránya fog kibukkanni, amely közletről fogja érinteni Kolozsvár társadalmának bizonyos köreit.

Jön Bányk Vilma és Ronald Collmann Egy szerelmes éjszaka filmben

Plüsch kabátok gőzölés, szőrmebundák tisztítása legolcsóbb CZINK-nél, Cluj

ottak násza
emberi Jogok Ligája együ
igen kemény harcra van
párt a nagytöke ellenében
Francia szociálisták és a
Népszövetség
szociálisták osztatlanul nép-
párt állanak. A Népszövet-
ngző kritikák csak a Né-
összeállítását érintik.
Népszövetség munkájának
az az angol reakció okozta
örönt volna meg, akkor a
s Saar-terület régesrég ki-
ve.
programpontjai a francia
k, akik szentül meg van-
hogy az áprilisi választá-
aratnak s egész Európa
országait nyitják meg a
k.
ment ülé-
arra, hogy
t a nem-
léseknek
Mindenki meg van ec
illamitkár beferjeszti a bel-
szabályozásáról szóló nem-
enció ratifikálási javaslatát
mara kimondja a sürgőssé
k a napirendre, amelyen a
szterium reorganizálási je-
nelt.
Georgescu előadó ismertel
Mihály kifejti, milyen me-
ka kellene felelni az állam-
akat. Birálja a javaslatot
del meg a modern követelése-
A többi minisztérium ro-
avaslatát is együtt kell elm-
egyik összefügg a másikkal
k a pénzügyminisztérium
s ülésén Caudid a nagyb-
fémányak ügyében inter-
r előterjeszteni. Kéri a w-
okát.
p héri,
t a szenátus elé egy ki-
diákzavargások miatt el-
tíkok büntetéséről.
a jasi csendőrség magán-
naszkodik.
gyminiszter kifejti, hogy a
z antiszemita zavargások
ükséges. Politikai letartó-
s és nem is lehet szó.
ztottak násza
CT-MOZGO
anatra ma utójára
anges
pnője
n demata-tát. Főszerepben
ardGoetzke
KAS ZONGORAK
s árban részletre
vi jótállással
BERG — ORADEA
te Ferdinand 14.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsodás napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A zsidó fiu zsebpénze

Az alábbi levelet dr. Eisler Mátyas főorvos kapta. A levelet egy fiatal fiu írta, minden frázis és lelkesítő kifejezések mellőzésével. Egyszerűen és szíveshözölően. A levél korunknak dokumentuma. Dokumentálja, hogy ezekben a gazdaságilag súlyos időkben és amikor az önzés jobban lekötötte a lelkeket, mint az altruizmus, akadnak megindító momentumai az életnek, amek melegséget árasztanak a szívekbe. A levél így szól: „Főtisztelendő Uram! Ötvostam az Uj Keletben közzé tett felhívását. Mondhatom, kell, hogy a köztudók is meglágyuljanak erre a felhívásra. A zsidóságnak sok ilyen lelkipásztornak lenne szüksége. Közlem a Főtisztelendő urral, hogy a napokban születtemtől ezer lejt kaptam zsebpénzre. De úgy véltem, a felhívás nyomán, hogy Önnek elküldöm ezt az összeget azonnal a keréssel, méltótlanság 500 lejt a csupán és 500 lejt a külföldön tanuló egyetemisták menzájához eljutatni. Szíves jótudását hálásan köszönöm. Néhány év múlva Isten segítségével én is egyetemre kerülök, addig csak megengedem, hogy a bizonyos dolgok utólag, hogy ez a mostani cselekedetem engemet a munkára ösztökélje. Isten éltesse Főtisztelendő urat százhusz évig jó egészségben. Csokolom áldott kezeit. Egy zsidó diák.”

Megválasztották a kolozsvári zsidó hitközség képviselőtestületét. Vasárnap délelőtt zajlottak le a kolozsvári jesiva helyiségében a kolozsvári ortodox zsidó hitközségi választások. Ezúttal a hetven tagú képviselőtestületet választották meg. A csöndben lefolyt választások a naktimos lista győzelmével véződtek. A képviselőtestület a jövő vasárnap, február ötödikén fogja a sajtó kebeléből választani az előjáróságot, amelyben éneget, mint a képviselőtestületben, bizonyára képviselve lesz a kolozsvári zsidóság minden rétege.

Kínai politikai világhírű útja. Berlinből jelentik: Amint a „Berliner Tageblatt“ Sanghaiból jelenti, a kínai politikai és gazdasági élet főbb kiemelkedő szemlélye világhírű útja utra indul, köztük Huhanning. Szunjatzennek bizalmasa és a Kuomintang-mozgalom egyik megalapítója, Sunso, Szunjatzen fia, az eddigi nézügyminiszter és Wu, a nankingi nacionalista kormány volt külügyminisztere. A kínaiak először Indiát és Törökországot látogatják meg, azután Angliába, Franciaországba és Amerikába mennek, hogy a Kína-szerződés revízióját előkészítsék. Csun, aki Sunsa nézügyminiszternek a jobbkeze, egyenesen Németországba utazik, hogy ott a német ipari körökkel folytatasson tárgyalásokat.

Nyakszirtimeredési járvány Ausztriában. Klagenfurtból jelentik: Wolfshörbörben nyakszirtimeredési járvány lépett fel, amelynek következtében a hatóságok a legszigorúbb rendszabályokat léptették életbe.

Egy német egyetemi tanárt meggyilkoltak Perzsiában. Berlinből jelentik: Dr. Stoll Waltert, a debreceni magyar egyetem volt német rektorát, aki a tiráni nyelv németországi művelője, Perzsiában meggyilkolták. Stoll tanulmányuton volt Perzsiában s meggyilkoltatásának háttere eddig még ismeretlen.

Vasúti szerencsétlenség Indában ötvenkét halottal. Indiából jelentik: A Rangun nevű hátsíndiai városkánál borzalmas vasúti szerencsétlenség történt, amelynek méretei szinte fantasztikus nagyságnak. A vasúti összeütközés következtében ötvenkét utas vesztette életét.

Orvosi hír. Dr. Rosenfeld Adolf rendeléseit Piata Mihai Viteazul 37. sz. szűk úthól megkezdte. Rendel d. u. fél 3-tól fél 6-ig.

Tizenkétezer lejt elrabolták és kidobták a robogó vonatból egy dési szenégetőt

Vakmerő rablótámadás a szamosvölgyi vonaton

(Dej-Dés, január 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy részleteiben megrázó és megdöbbentő banditátámadás játszódott le ma délelőtt a Kolozsvárról Déstéle robogó vonaton Nagyiklód és Boncida állomások között. A hétfő reggeli gyors utasai között nagy riadalmat keltett az a veszélyes, amelyet a gyorsvonat mozdonyvezetője adott le, amidőn a vasútvonal mentén egy vertőcsában ferengő emberi roncsot pillantott meg. A veszélyes a szembejövő vonatnak szólt, amelynek mozdonyvezetőjét arra figyelmeztették, hogy a sínek mellett fekvő szerencsétlenül járt embert beszállítsa a dési vasútállomásra.

A vonat utasai iszonyodva nézték a Boncídáról Nagyiklódig húzódó vörnyomokat s miután a vonat nagy zökkenéssel megállt az ablakokhoz tuduló utasok rettenetes látványok voltak szemtanúi. Egy fiatalember vergődött eszméletlenül hatalmas vertőcsában s jobb lába tordból le volt szakítva. A veres emberi roncsot beszállították Dérsre s a megyei korbahza helyezték el, ahol dr. Parády igazgató és dr. Németh Endre főorvos azonnal műtetet hajtottak végre rajta. A műtet sikerrel járt s néhány órával azután munkatársunk beszélgetést folytathatott a megoperált fiatalemberrel.

Hogy történt a szerencsétlenség, — kérdeztük Rus (Orosz) János 26 éves fiatalember a nagy vörveseségtől halálsápadtan, s a nagy fájdalomtól megviselve elhaló hangon beszélni kezdett:

Huszmillióval csökkentették Kolozsvár ezévi költségvetését a tavalyival szemben

Tavasszal megkezdik a város az összes tervbevetéi építkezéseket

(Cluj-Kolozsvár, január 30. Az Uj Kelet tudósítójától) Néhány nappal ezelőtt egyik kolozsvári napilap elcsüggesztő cikkét közölte arról, hogy a városi költségvetési bizottság törölte az 1928. évi költségvetésből mindazon összegeket, amelyeket az állandó választmány a jövő évi városi építkezésekre és beruházásokra előirányzott.

Munkatársunk beszélgetést folytatott dr. Lucian városi tanácsossal, a műszaki osztály vezetőjével, aki kerek megcáfolta az említett lap közlésményeit.

Dr. Lucian kijelentette, hogy a városi mérnöki hivatal programja egyik pontjában sem szerved változást, sőt újabb tervek merültek fel, amelyeknek keresztülvitele még 1928 folyamán fog megtörténni.

Tavasszal megkezdik a városi építkezéseket

A Rudolf uccai vashid építése, amely a város főbb utvonalaiknak telyforgalmát fogja lebonyolítani, még a tavasszal kezdetét veszi s a város határozata szerint a hidat két éven belül elkészítik.

Ugyancsak a tavasszal kezdik meg a strand kibővítésére irányuló munkálatokat is. A strandot a Cosbuc uccáj fogják kibővíteni s a közelben levő közházat, amely a szabadfürdő közepére kerül, csinos pavillonná fogják átalakítani, huffet és hangversenyemlény számára. A strand mult évi tisztái jóvedelme kilencszáz ezer lejt tesz ki, ugy, hogy ezen összeg bőven fedezi a felmerülő költségeket.

A tüzoltócaszárnya megnagyobbítását is megkezdik tavasszal és pedig olyanformán, hogy a mostani épülete egy emelettel vonnak rá. A költségvetési bizottság erre a tervre 1 millió lejt javasolt. Uj utak és terek, valamint járdák építésére a bizottság 7 millió lejt irányzott.

Bukarestben voltam szenégető, ahol összpóroltam magamnak 12 ezer lejt s haza akartam jönni, hogy szüleimet meglátogassam Apabidán, tul két utitársamm közül az egyik felrehevott es azt mondotta, hogy beszélni akar velem. Semmi rosszat nem sejtve, követtem az illetőt s amikor a kocsis hátsó részébe kerültünk az utam mögém került egy tompa tárgyval hatalmas ütést mert a fejemre. A következő pillanatban pedig zsebemhez nyúlt, amelyből kirántotta a 12 ezer lejt tartalmazó pénztárcámat. Még volt annyi erőm, hogy megforduljak de ellentejemet nem tudtam artatmatlanná tenni, mert másodsor is fejemre süjtött mire félig eszméletlenül kerültem el a kocsiban.

Hiába kiáltottam segítségért, a vonat zakatolásától senki nem hallotta meg segélykiáltásaimat s a bandita, hogy ártalmatlanná tegyen, kinyitotta a kocsis ajtaját es ki akart dobni a robogó vonatból. Ekkor es erőmnek utolsó megfeszítésével megfogóztam a vonat lépcsőjében s többszáz méteren keresztül hurcolt így a vonat. Ellenfelem, amikor észrevette, hogy még mindig a lépcsőkör csüngök, belémrugott a lépcsőket görésösen tartó kezembe. Lecsusztam s egyik lábam a vonat keréke alá került. Ebben a pillanatban elvesztettem eszméletem.

Rusz János még pontosan visszaemlékezett támadójára es az általa adott pontos szemlélyleírás alapján a rendőrség bevezette az erőlyes nyomozást.

(d. l.)

elő, a műszaki osztály kívánsága szerint.

Az ideiglenes járványkórház eljait szolgáló pavillonnak építését, amelyre az Állandó bizottság 2 millió lejt irányzott elő, még ezidén megkezdik. Érdekes, hogy a mult évi költségvetéssel szemben ebben az évben a városi munkálatok nagymérvű es intenzív fellendítése ellenére 23 millióval alacsonyabb; vagyis az 1927. évi 195 millióval szemben 172 millió lejt tesz ki.

A városi munkálatokat az állandó bizottság a költségvetéstől eltekintve olyan speciális forrasokat talál amelyek lehetővé teszik a munkálatok zavartalan megkezdését illetve befejezését.

A költségvetés kiegyensúlyozása érdekében egyebkent a városi tanács elhatározta egyes illeletek eltörlését. Ebben az irányban különben a pénzügyi osztály jelentést terjeszt a városi tanács elé, amely csak a jelentés alapos tanulmányozása után fog ez ügyben véglegesen határozni.

Három hónapra feltüggesztik a maximálásokat a szabad verseny érdekében

Biztos forrásból nyert értesülésünk szerint a városi tanács megbizta a Bukarestbe utazó Mihali polgármestert es Simon dr. pénzügyi tanácsost, hogy a miniszternel felhalalmazást eszközöljenek ki s a tanács részere oly irányban hogy probaképen három hónapi időtartamra megszüntethessék Kolozsváron az armamálási rendszert. Amennyiben ez a próba nem fog beválni, ugy a városi tanács újra eltelbelépteti a régi rendszert.

Alapítva 1890
Anton Rosenzweig
Cluj (Kolozsvár) P. Mihai Vil. 38. (volt Széchenyi tér) טל. 1111
Grosshandlung

Az S... O... S... művészestély esztörtézőkön este félkilenckor lesz a katolikus gimnazium díszteremében. Jegyek elővetelben 40 60 és 100 lejtért a Lenage-féle könyvkereskedésben kaphatók.

Őn is gazdag akar lenni? Céltját könnyen elérheti, ha a csehszlovák sorsjátékban résztvesz. Vegye figyelembe Fortuna bankuzlet. Bratislava, Duna ucca 7. ma lapunk 7-ik oldalán levő hirdetését es rendelje meg sorsjegyeit a hirdetéshez csatolt megrendelő lappal. A sorsjegyek csak átvételük után vagy nemzetközi postautalvánnyal, vagy pénzeslevélben fizetendők meg. Levelezés magyar nyelven.

Eljegyzési hír. Képecs Noémit, Cluj eljegyezte Reiner Zoltán. Oradea-Mare.

Braich Frida, Baia-Mare es Sándor Hermann, Bistrita, jegyesek Minden külön átesítés helyett.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyicsorontjának tisztújító gyűlése. Az E. Zs. N. Sz. Cluj helyicsorontia a tagok élénk érdeklődése mellett 20-én, délelőtt 11 órakor tartotta mezevi rendes tisztújító gyűlést. Elsőnek Auslander Lajos, ügyvezető alelnök tartotta meg beszámolóját. Az elmúlt év — mondta — dacára a speciális nehézségeknek, bizonyos mértékben nagy előrehaladást mutat az előző évvel szemben. Ezután Dr. Pollák Sándor átvette az elnökséget. A háromtagú előző bizottság iavaslati alapján megválasztották az új vezetőséget. Díszelnök: Boskovits József elnök; Dr. Kohn Hillel, alelnökök: Auslander Lajos, Hochmann Jakab, Gertler József, Klinger József. Titkárok: Feuerstein Kálmán, Nimberger Ernő.

A Magyaralkalmazottak Szövetsége arra kéri tagjait, hogy a műkedvelő-csapat kiegészítése céljából ma, kedden este 9 órakor minél számosabban jelenjenek meg a szövetség helyicsgében.

Nagy okmányhamisító bandát leplezett le a párisi rendőrség. Párisból jelentik a „Matin“ értesülése szerint, az angol-francia rendőrségnek hosszas nyomozás után sikerült egy nagy okmányhamisító bandát teleleplezni. A tettesek mind nemzetközi tolvajok es szélhámosok számára gyártották az utleveleket s a személvazonossági okmányokat. A banda tagjai közül egy Comens nevű lengyel es egy Mazurs, valamint Guyss nevű ervényeket tartattattak. A banda tagjai közül egy orosz megsebzött.

Jó kóser koszt Marosvásárhelyen csak Farkas-éteremben, Kossuth Lajos ucca 19. szám alatt kapható.

Kürtötte családját es öngyilkos lett Németország egyik legnagyobb bankjának tulajdonosa. Gothából jelentik: A rendőrség a családtagok felhívására ma reggel erőszakkal feltörte Droste Henrik bankár lakását, amely behurcolt volt elrekeszelve. A bankár háloszobájában holtan találták Droste bankárt, feleségét es két gyermekét. Mind a négy halottnak látt seb volt a halottékán Droste kezében pedig revolvert szorongatott. Mint a rendőrség megállapította, Droste először feleségét, azután a gyermekeket lötte agyon. végül öngyilkos lett. A horzabmas család dráma ok Droste pénzügyi zavaraiiban rejlik Droste Henrik magánbanki átvizsgálásán át egyike volt a legelőkelőbb német bankoknak es szoros kapcsolatot tartott fenn a közönnémet országai uralkodó hercegek udvarával. Az utábbi időben Droste súlyos veszteségeket érték. A tragikus családirtás Németország pénzügyi körében óriási rézvárat kelt. Mint éllel jelentik Droste családja tragédiáját egy levélből írta meg a rendőrség, amelyben azt az egész esetet vázlatosan közölte a Gothae Tageblatt szerkesztőségével. A levelet, ugylászik maga Droste írta es éllel 11 es 12 között adta fel. A ház lakói reggel hat óra tájban három revolverlövést hallottak, amellel Droste feleségét es gyermekeit agyonlötötte. Egy órával később ismét két lövést hallottak, Droste akkor önmagával végzett.

Kedd, 1929 Jan. 31
— Morlány öngy...
Párisból Jenny D...
sodorta p...
teste est...
egy gom...
tak, am...
azért kö...
elé kerül...
lapot kis...
kétféle...
bevéltva...
rületen...
zett s tá...
vett rész...
— A...
uttal fele...
akik kü...
rultak h...
21-iki bá...
— An...
Czell só...
sörgvár...
sói es s...
nöke: I...
Industria...
gatója, a...
Cluj Z...
kőie volt...
rad es S...
ta meg...
— A c...
közli az...
felvétele...
bezárola...
való je...
írásban...
Regele...
A Titká...
— Eg...
munista...
Egy ro...
vendégl...
szomsz...
tartomá...
ni kezd...
kénvise...
tatódott...
gill odá...
verével...
nal a r...
tette ö...
önvédel...
— Po...
Haidera...
terjed a...
23-ig, t...
hároms...
A város...
horban...
áll meg...
eddig f...
ki, de...
rint, m...
sokkal...
Annak...
den le...
nincs...
tengeri...
hurcolj...
lő évti...
ezen a...
1...
II. OSZ...
C...
Ra...
H...
Clu...
Tel...

— Montecarlóban egy előkelő ur-lány öngyilkos lett, mert rucai zavadélya kielégítésére csekket hamisított. Párisból jelentik: Montecarlóban egy Nenny Dollain nevű urleány holttestét sodorta partra a tenger. A leány holttestét estélyi ruhában volt. Ruhájára egy gombostűvel rátűzve levelet találtak, amelyben azt írja, hogy tettét azért követte el, mert nem mert atyja elé kerülni, akinek csekkönyvéből egy lapot kiszakított s ráhamisított egy kétféle frankos utalványt, amelyet beváltva, a kapott összeget eljásztotta külföldre. A fiatal leány most érettségizett s társnőivel érettségi kiránduláson vett részt Montecarlóban.

— A kolozsvári altszék köre ezúttal fejezi ki köszönetét mindazoknak, akik különböző tombolatárgyakkal járultak hozzá az „Altiszti Kör” január 21-iki báljának sikeréhez.

— Amint értesülünk, a kolozsvári Czell sörgyárát átvette az „Ursus” sörgyár r. t., melynek alapítói a brassyói és székényi nagybankok. A r. t. elnöke: Teusch Henrik, Siebenbürgische Industrie und Handelsbank vezérigazgatója, aki évekket ezelőtt az akkori elnök Czell sörgyárnak közismert vezetője volt. A r. t. a vezetéssel Czell Konrád és Stoitz Gusztáv igazgatókat bízta meg.

— A cluj-i Chebra Kádisa elnöksége közli az érdekeltekkel, hogy az ezévi felvételek a Chebrába február 1—24-ig bezárólag eszközölhetők. Felvételre való jelentkezés személyesen, vagy írásban a Chebra irodájában, (Calea Revoale Ferdinand 54., I. em.) történik. A Titkári Hivatal.

— Egy berlini rendőr lefűtött egy kommunista képviselőt. Berlinből jelentik: Egy rendőrmester tegnap az egyik vendéglőbe ment vacsorázni, ahol a szomszéd asztalnál ülő kommunista tartománygyűlési képviselő szidalmazni kezdte. A szidalmazásra a rendőr a képviselőt az asztalra dobta, ahol folytatódott a verekezés. A verekezés végül odáig jutott, hogy a rendőr revolverrel lefűtötte a képviselőt, majd azonnal a rendőrségre ment, ahol fellejtette önmagát, kifejtve, hogy tettét önvédelemből követte el.

— Pestis Előindulás. Előindulásban, Hajderabad környékén, veszedelmesen terjed a pestisárvány. Január 21-től 23-ig, tehát mindössze három nap alatt háromszáz ember halt meg pestisben. A város környékén levő internáló táborban hatvan ezer pestisgyanus ember áll megfigyelés alatt. A halottak száma eddig összesen három ezer embert tesz ki, de csak a hivatalos kimutatás szerint, míg a valóságban valószínűleg sokkal nagyobb az elpusztultak száma. Annak ellenére, hogy a hatóságok minden lehető óvintézkedést megtettek, nincsen kizárva az a veszély, hogy a tengeri hajók utasait Európába is behurcolják a járványt, amelyhez hasonló évtizedek óta nem fordult már elő ezen a vidéken.

— A londoni földalatti vasutak igazgatósága jegyautomatákat szerel fel. Londonból jelentik: A londoni városi földalatti vasutak igazgatósága jegyautomatákat szerel fel az egyes állomásokon, melyek bármely pénzből helyes összeget adnak vissza. A jegyet kiadják s a vonatközi rácsot automatikusan kinyitják. Az új találmány a jegykezelő személyzetet teljesen fölöslegessé teszi.

— Pánamerikai törvényszék állítanak fel az amerikai államok közötti vitás kérdések eldöntésére. Newyorkból jelentik: A pánamerikai kongresszuson Columbia képviselője indítványt terjesztett elő, hogy a kongresszus állítson fel az amerikai nemzetek közt tartandó esetleges vitás kérdések eldöntésére egy pánamerikai törvényszéket, amelynek Havana legyen a székhelye. A javaslat szerint, ezzel az amerikai nemzetek nem akarják a hágai nemzetközi döntőbírószék tekintélyét vagy létezését érinteni, de úgy látják, hogy szükségük van olyan önálló ítélőszékre, amely minden európai ügytől távol áll és kizárólag az amerikai nemzetek problémáival foglalkozik.

Butorbevásárlók figyelmébe!
Butorszükségleteinek beszerezése előtt okvetlen tekintse meg
FISCHER ALBERT
butoráruházát
Cluj, Cal. Reg. Ferd. 61

— A prágai rendőrség utasítására le kellett ragasztani Josephine Baker fekete testén a banánt. Prágából jelentik: Az egyik prágai premiérnövi péntek óta műsoron tartja Josephine Baker legújabb párisi revüjéről készült felvételt. A filmet öles plakátok hirdetik s a plakátokat Josephine Bakernek életnagyságu képe díszíti. Ezt a képet kifogásolta a szigorú prágai rendőrség, mivel a négerstar fekete testén csak a banán az egyedüli ruhadarab. A mozivállalat hiába kapálódzott, nem sikerült a hajthatatlan cenzor jobblátásra bírni s így történt, hogy az elkobzás elkerülése céljából egy kisebb méretű szövegplakáttal kellett átragasztani a nagy plakátokat azt a részét, mely a banánt ábrázolta. A plakát így átragasztva természetesen sokkal feltűnőbb, mint volt az átragasztás előtt.

— Bankjegyhamisító nyomdát fedeztek fel Párisban. Párisból jelentik: Az egyik külvárosban razzizáló detektívek egy titkos bankjegynyomdát fedeztek fel, ahol nemcsak francia ötvenfrankosokból, hanem 1—25 dolláros, valamint öt font sterlinges bankjegyeket is találtak kitűnően sikerült hamisítványokat, amelyeknek lemezei azonban nem kerültek elő. Ezenkívül találtak a nyomdában hamisított utleveleket, katonai okmányokat és vereznelai állampolgársági iratokat. Annyit sikerült már megállapítani, hogy a hamisítóbanda vezetője egy Villet nevezetű francia állampolgár.

SPORT

Lezajlottak Románia korcsolya bajnokságai

Jég-hockeyben a bukarestiek 3-0-ra győzték le a kolozsváriakat

(Cluj-Kolozsvár, január 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Elsőrangú jégviszonyok között és népes mezőnyökkel kerültek elődöntésre Kolozsváron szombaton és vasárnap Románia 1928 évi korcsolyázó bajnoksága.

A versenyek részletes eredményei a következők:

- Gyorskorcsolyázó bajnokság**
- 500 m. 1. Handler KKE 55.2 mp. 2. Kormos KKE 56.1 mp. 3. dr. Manouschek.
- 1500 m. 1. Gündisch 3 perc 08 mp. 2. Kormos 3 perc 13.5 mp. 3. dr. Manouschek 3 p. 22.3 mp.
- 5000 m. 1. Kormos 11 p. 02 mp. 2. Gündisch 11 p. 15.4 mp. 3. dr. Manouschek 11 p. 21.2 mp.
- 10.000 m. 1. Gündisch 22 p. 34.04 mp. 2. Kormos 22 p. 35.06 mp. 3. Kuhn.
- Bajnok:** Kormos László KKE 7 ponttal. 2. Gündisch TC 9 pont. 3. dr. Manouschek 13.5 pont. 4. Handler 17 pont. 5. Kuhn 18 pont. 6. Fuló 19.5 pont. 7. Bontician 23 ponttal.

Műkorcsolyázóbajnokság

Férfiak. 1. Linul Universitatea 256.45 pont (5 helyezési szám). 2. Beke KKE 237.10 (12). 3. Puscas Romania 232.66 pont (14).

Hölgyek. 1. dr. Pop Romulusné Brasovia 159.30 pont (5 h. szám). 2. Domokosné Csikszereda 83.15 p. (10).

Párosverseny. 1. Bojáki Annus—Beke KKE 41 pont (6.5 h. sz.). 2. Bohatiel Baba—Bilkei U. 39.25 pont (8.5). 3. Biluska—Heidl KKE 33.25 pont (15).

Jég-hokki

Bajnok a Hockey Club Bukarest csapata (Ratiu, D. Bratianu, N. Polizu, R. Aslan, Nadler, Botez, Cserejátékos: Danielopol). 2. Universitatea Kolozsvár (Buga, Sabau, dr. Hirsche, dr. Nemes, Benceze, Ghilezan, cserejátékos: Orbán).

A mérkőzést a bukarestiek 3:0 (2:0, 1:0, 0:0) arányban nyerték meg. Góllövők Botez (2) és Danielopol. Bíró: Muresan. A zsüri elnöke N. Manta központi kiküldött elnökkel és Ghilia professzor elnökkel hivatása magaslatán állott és biztosította a versenyek erkölcsi és sportszerűt.

KÜLFÖLDI EREDMÉNYEK

Bécs: WEV—Canada 6:2 jég-hockey.
Futball: Herta—Vienna 3:2 (2:1), Simmering—FAC 2:2 (2:2), WAC—Rapid 4:1 (3:0).
Troppau: TEV—BKE (Bpest) 2:2.

Magyarország megnyerte a ping-pong csapat világbajnokságot

Stockholmból jelentik: Ismeretes már, hogy a magyar ping-pongcsapat a Stockholmban másodikban kiírt világbajnokságon igen szerencsétlenül startolt, amennyiben első mérkőzésén 7:2 arányú súlyos vereséget szenvedett Angliától és ezzel el is veszítette győzelmi kilátásait. A magyar csapat azonban végigverve összes többi ellenfeleit (ettek ellen 7:2, India ellen 9:0, svédok ellen 6:3, Wales ellen 5:2, a németek ellen 6:0, csehek ellen 7:2 és végül az osztrákok ellen 5:0), az osz-

A REUMA NEM GYÓGYITHATATLAN BETEGSÉG!

Tevén kiserletet a világhírű „KASFANN” bedőzsolóval és neg foj. társ. hogy reuma, csúz, köszvény, hűléses fájda, lom stb. zónái megszűnik. 1 üveg ára 100 lej. 4 üveg 400 lej. el a portot nem szám tunk fel. Kapható minden nagy gyógysz. r. á ban. — Fő aktár:

Dr. BIRÓ gyógyszerár
Cluj, Piața Unirii

Ön is gazdag akar lenni?

A csehszlovák osztálysorsjáék bőven alkalmat nyujt önnek erre!

Legnagyobb nyeresemény szerencsés esetben

10 millió

- lei = 2 millió Kc
- 2 jutalomdíj a 3 1/2 millió lei = 400.000 — Kc
- 2 nyeresemény a 1 1/2 millió lei = 300.000 — Kc
- 2 nyeresemény a 1 millió lei = 200.000 — Kc
- 1 nyeresemény a 1/2 millió lei = 100.000 — Kc

és sok nyeresemény a 450.000, 400.000, 350.000, 300.000 lei, azaz 90.000, 80.000, 70.000, 60.000 Kc, stb.

Osszesen 115.000 nyeresemény

285 millió lei = 57 millió Kc

összértékben.

Minden egyes nyeresemény készpénzben és levonás nélkül lesz kifizetve.

Minden második sorsjegy nyer

A következő húzás 1928 február 15-én

Rendeljen azonnal az átalánosan ismert

Fortuna Banknál Bratislava

Megrendelő lap. Borítékban küldendő

Fortuna Bankháznak
Bratislava, Csehszlovákia

Küldjön a február 15-iki húzáshoz:

... 1/2 sorsjegy a 800 — lei, ... 1/4 a 400 lei, ... 1/8 a 200 lei.

Az összeget önnek a sorsjegy vétele után vagy postautalványon vagy pénzesleveleiben átutalom

Név _____
Hely _____
Utca _____
H _____

trákokkal és angolokkal együtt holtversenyben első helyen végzett.

(Az angolok 5:4 arányú vereséget szenvedtek az osztrákoktól).

A harmas döntőben aztán a magyar csapat szenzációs játékkal ugy Angliát, mint Ausztriát 5:2 arányban győzte le és ezzel másodikban is megszerezte a csapatvilágbajnokságot.

A férfi egyes döntőjébe a fiatal Belták került, aki a Mechlovits Liebster (osztrák) küzdelem győztesével játszva a döntőt.

A női egyes döntőjébe Mednyánszky Mária jutott a német Metzger kisaszszonnyal.

A férfi páros döntőjét az osztrák Liebster-Thun pár nyerte az angol Bull-Terry pár ellen.

A vegyespáros mérkőzések során a dr. Póchy-Metzger pár az elődöntőre kvalifikálta magát.

Banán érett, nyugatindiai

a mai napon megérkezett és minden jó üzletben kapható

1 öl tűzifa II. oszt. hasábos 4 m³ tüzelésre kitűnően alkalmas, házhozszállítva **950 Lei**

II. oszt. bűkk és tölgy felaprítva, házhozszállítva 10 kg-r. ként **79 lei.** — I. oszt. bűkk hasáb és hántottfa egy pont át mint 8 és 10-ekben a egole öb na i árban kapható

KRAUSZ VICTOR, Str. CHINTEU 1-3 Telefon: 423

Csillárok, asztali lámpák részletre.

Rádio és alkatrészek nagy választékban

ELECTRICA

Cluj, Piața Unirii 28. sz. — Központi szálló épülete.
Telefon: 6-10. Vidékre árjegyzék bérmentve. Telefon: 6-10.

1928 Január 31

... művészestély lenckor lesz a diszernében. 60 és 100 lejert vkereskedésben

ar lenni? Célját a csehszlovák Verve figyelet. Bratislava, mk 7-ik oldalán delje meg sorscsatolt meerenek csak átvéteközti postautalvételben fizetendvagyvar nyelven. e p e s Noémit, er Zoltán. Ora

Mare és Sán- tevesek Min- veit

Nemzeti Szö- hicsosortjának Zs N Sz. cluj élénk érdeklő- előtt 11 órakor edes tisztulító slander Lajos, itta meg beszá- mondotta — észegnek, hí- előrehaladást zemlen. Ezután tte az elnöksé- ő bizottság ia- szították az új Paskovits J6. llet. alelnökök: hmann lakab, lözsef. írtiká- an. Nimberger

ottak Szövetsé- y a működvelő- hól ma. bidden nosobban jelen- baljóságban. sítő banát lep- rség. Párisból esülése szerint, séznek haszas egy nagy ok- leplezni. A tet- i tolvajok és fártották az ut- rossági okmá- közül egy Co- gy Mazurs, va- neket letartó- zóul egy orosz

rosvásárhelyen . Kossuth La- kapható.

és öngyilkos k legnagyobb jorhából jelen- léség felhívá- akkal. feltárte lakását, amely . A bankár há- lalták Droste tét gyermekeit. lőtt seh volt a then pedis rént a rendőrség lőszár felesé- et lötte agyon. hárszabas esa- ponzívvi zava- trik megábank- e volt a legelő- g és szoros a közánémef ek udvaraival. et súlyos vesz- ne családirítás zóiban árási jelentik Droste lovélból méta zben azt: az kőzálte a Go- ztóségével. A Droste írta és a fel. A ház lar három revol- nellvel Droste eit agyonlőtte. ét két lövést or önmagával

KÁROLY és ANNA

Írta: Leóhard Frank

— KIS REGÉNY —

Fordította: Gaál Gábor

A végtelen pusztá messzi és távoli, planáriánisan bontozott horizontján valami pont jelent meg, kisebb mint egy enekió ma már s bár száz kilométeres sebességgel közeledett a két férfihez, mégis úgy látszott, hogy áll ugyanazon a helyen, a kek messzeségben, olyan lenyűgözően nagy volt itt az ég és a föld.

A repülőgép, dacára gyorsaságának, csak egy teljes negyedóra után volt valójában felismerhető. S bár mindig ugyanabban a magasságban uszott, mégis hatalmas ívben látszott szállani fel az ég felé.

Midőn a repülő a csillámló atmoszférában a két férfi fölött lebegett, valami óriási méretű fekete keresztet vetett észre, lent a pusztában, mely sok kilométer hosszan és szélességben feküdt: két egymást keresztező árkot, a két férfi által mintegy beszűrve, a pusztá fekete földjébe.

A repülő nem tudta kitalálni, hogy a lekaltan, magányos pusztában mi a rendeltetése ezeknek az egymást keresztező árkoknak és repült tovább, nyugat felé, mindig ugyanabban a magasságban s most úgy látszott, mintha egy hibetellen ívben a föld fele siklana. Majd egy negyedóra múlva elveszett ismét, mint valami picike madár a pusztá horizontján.

A két férfi egyedül volt ismét a nagy magányosságban.

Ők se tudták, hogy mi a rendeltetése a keresztnek. Csupán gyanították csak, hogy évekkel ezelőtt valami vízművet terveztek ide, hogy veszély esetén viz árasztassza el a pusztát az ellenséges csapatok esetleges előnyomulásának megnehezítésére.

A két férfi tüstént fogságbaesésük után, még a háboru elején, küldtek ide valami szállítható kunyhófelelét és élelemmel, amit havonta megújítottak, s már négy nyáron keresztül ástak itt minden felügyelet és ellenőrzés nélkül. Természetesen a két férfi sok és hosszú szünetekkel dolgozott, gyakran felnapokat aludtak el a pusztá magos fűvében, de végül is mindig újból hozzáfogtak a munkához. Hisz' ez embernek mégis kell csinálni valamit.

A madarak eieség után kutatva ide-oda röpögtek. A tücskök milliárdszámú, egyberingó éneke mögött úgy állt a mély csend, mintha a föld elérte volna a delelőjét és most hallgatódzva várna.

A kapa éle valami férgét metszett kelté. A férfi kihúzta a földből a féreg maradékát és a magába hajította. Roplibe kapta el egy madár.

— Ha korán reggel felkelt — a közös ágyban én a falnál, ő meg dől fekküdt, — egyáltalán észre se vettem. Egészen, de egészen haliban kelt föl.

— Ezt már nekem is elmondtad. Mindig te ébredtél föl először, ha a gázgyár dudája rákezdett.

— Igen, — ilyen egyhangú volt. Ezen mindig akartam változtatni. De elmentem. — A házasság ember állt tovább. (Mehagytá a szakállát s egész vad volt az arkitifejzése.)

A másik férfi feküdt mellette. Fűvet rácsát, egyiket a másik után:

— Hogy van az, hogy a melle olyan fehér, a csipője, meg a teste sokkal sötétebb? — S mert a nős férfi még hallgatott:

— ... ahogy te mondtad, mint a sárgarépa.

— Ha a fiéd, elvész az eszed meg minden. — S csak egy félóra múlva — midőn a madárraj minden felismerhető ok nélkül már többször elrepült, a pusztába törve, s ugyanannyiszor visszatért, — csak akkor mondta meg.

— Mindez azonban már majdnem négy éve. Gyakran már nem is tudom, milyen. Már nem látom az arcát. Nem látom. Tudod, Károly. — összefolyik minden. Csak álomban: akkor a megmarkolásig eleven.

— En tudom pontosan, hogy milyen. Mindent! — És azt is, hogy minő. En tudok mindent!

— De hisz' te még sohase láttad ... A repülővel hamar ott lennek nála, még ha messzi van is ... O, ki tudja ezt kibární? Negy év!

— Neked legalább van valakid a világon, aki gondol rád.

— Az igen, Ez igaz.

— Aki általában te éretted van. De én ... ha én elgondolom — nekem azután egyáltalán nincs senkim és semmim.

— Igen. Ő vár. Ha nem pusztult el azóta.

— Nem pusztult el! — kiáltott fel hirtelen a fekvő férfi és ismét visszahanyatolt, miközbe kitékintett a pusztába. És látta az asszonyt, akit sohase látott, amint a kunyhóban, mely egyszersmind lakásul szolgált s aminek a küszöbét ő sohase lépte át, a szekrenyről letörölte a port és az öreg dívánhoz lépett, hogy a takarót elsimítsa. Az asszony lehajolt. A férfi tudta, hogy a díván kissé befarolt a lakás konyharészébe és ismerte a színét és a takaró mintázatát.

— Richárd! — mond', ha most a te feleséged itt volna, mond' Richárd megengednéd, hogy egyszer az enyem leszen?

A nős férfi mind a két kezét a lapát nyelére támasztotta, állát pedig a kezére.

— Ha most itt lenne ... és nem tudta a gondolatát elfogni.

— Mond'?

A nős férfi először hosszasan lenézett a fekvőre:

— Mert te is ebben a megveszekedett szükségben vagy ... Talán ... egyszer ... talán ... Másodszor azonban baltával törném össze a fejed.

— Vajjon a gázgyár dudája szól-e még?

Valami felhő árnyéka hullott el a földön. A tücskök kórusa visszaapadt a pusztába és elhallgatott. Csupán egész közelről cripelt még egy magányos. De ez az utolsó is elhallgatott. A főkéletes esőben a férfiak egyszerre csak vérük zsongását észlelték. A messzeségben a még napverte pusztá, mint a világosan ragyogó arany lángolt föl teljes szélességében.

A felhő árnyéka elsápadt és elfolyt a vakító napon: Kezdődött a nyár éneke, horizonttól horizontig himbálva, millió és millió hangon. Még egy fűszál hegye sem rezdült.

— Anna azonban egyáltalán nem tennő meg. Anna nem kapható mások számára ... Hisz' már elmondtam neked, hogy én voltam az első s hogy ez milyen nehezen ment. Pedig már ekkor — és ezt is elmondtam — huszonhárom éves volt. Elsőrangú nő ez ... barátom.

A nős férfi, jóllehet, különben hallgatag természetű volt, a négy hosszú nyáron egyedül lévén a vágyódásával, mindent elbeszél. Az emlékezésen keresztül meg a legsúlyosabb, a mindennapi robot a kenyerért és a feje fölött levő tetőért, még ez is szépek tűnt. Mert most a magány, a jelen volt a súlyos.

A társa e magányban. Károly tudta, hogy az ágy matraca három részre van felosztva és hogy Anna medence vonala hullámos és telt; hogy temperamentumának először a szeméremzetét kell átörni; tudta azt is, hogy Anna erős kezű és szorgos, különben pedig csendes, ügyes és tisztá. Károly tudta, hogy a piszkavas nyelre róz és hogy Annának három kis anyajegye van. Tudta a lakásban a helyét a kis kályhának és a piszkavasnak és tudta a helyét az anyajegyeknek is. Benne, akinek senkije és semmije nem volt a világon, kivirágzott Anna valóságos képe.

— De hátba megcsalt közbe s egy másikhoz pártolt? Négy év Richárd sok idő egy asszonynak, akinek vére van ... Talán te se volnál rest, ha itt a fűbe asszonyok, nem pedig tücskök volnának.

— Erre elmesélek neked valamit, amit te még talán nem tudsz. En és Anna beöltöztünk a nagy városba, kifogtuk azt a

szép szoba-konyhát és mindjárt be is rendeztük butorral részletfűzésre. Egy hetet később el kellett mennem.

Ezt már tudom mind. Hat márká havi részlet.

— De mielőtt még tudtuk, hogy nekem el kell menni, már akkor mondtuk: most össze kell tartanunk és akkor jó lesz. Es én gondolom, hogy ezt Anna nem felejtette el. Neki nincs ideje ilyen más gondolatokra. Mert ép' elég lehet neki a cökmökjainkat összetartani.

— Talán ep' ezért!

— Mit tartozik ez egyáltalán rád! Te így se, úgy se égeted meg a szádát. Ami pedig Annát illeti, azt majd én ... De különben is tudom, hogy ilyesmi nem történhet vele ... s a nős férfi magásra emelte a baltát és suhogva ejtette le.

A nős férfi számára a vágy és a tehetetlenség már gyakran volt indítéka annak, hogy ez a céltalan kereszt tovább nőtt. Kétségeit — sikeresen — most is munkával verte el.

Károly két éves korában anyja ünneplő kalapjából, melyen libegő szallagok voltak, egy kis kocsit csinált, befűzve magát, mint lovacskát a két szalag közé s azután magamögött rángatta az új kalap tésáiban. A képzelet adománya ezóta több bajt szerzett neki, mint örömet. Mozdulatlanul fekve maradt, — képzete kirajtaival — míg lehanyaltott a nap és barátja magásra emelt kapája óriási árnyékot vetett.

A keleti horizontról valami tűzvész-szerű ragyogás verte be a pusztát. A ragyogás izzó kerekének aránya meg nem érintette a földet. Közben még csak a fűszálak hegye volt bearayozva. Távo, labb a pusztá mélyszínű sötétzöld volt, míg a távoli nyugati horizonton már emelkedett az éj. A tücskök tonholtak. A melegséget meg állengte a nedvesség.

Mint a lakatos, aki munka végeztével rendbehozza a munkapadját a következő napra, Richárd is az elszéledt göröngyöket kilapátolta az árokból és felvette a kabátját.

Negyedőrai gyalogut után már csupogtak csizmák a talajviztől. Az ég elsápadt. Kunyhójuk elveszetteen állt a szürke határtalanságban.

A következő napon a fogolytáborba gyalogoltak, élelemért. Ezt a napijáró földre való utat, a négy nyáron keresztül, minden hónapban megjeltek, ide-oda, egymás mögött gyalogolva. Közben a fű mindig kiegyenesedett. Csupán egy alig felfedezhető sáv maradt meg az utból.

Károly és Richárd, mind a kettő tanult szerelő, egyforma termétek voltak, mind a kettőnek sötét színű volt az arcbőre, mint általában a vasmunkásoké.

A táborba, menetkészen, egy csoport fogoly állt.

— Ezek közül még veszünk egyet és akkor kiván a létszám, — mondta a fekvő ügyelő és Richárd nevet kiáltotta.

Őt perccel később, még arra sem volt ideje, hogy elbucszon Károlytól, már ment a többiekkel a pályaudvarra, ahonnan az egész transzport párnapi utazással még keletebbre került.

2.

Richárd elszállítása után egy nappal Károly megszökött a fogolytáborból. Az Anna után való vágyódás kihajította a nagy utra.

Az elhatározást, hogy Anna szobájába lépjen s mint a saját feleséget üdvözölje és örködjön, hogy ő a férje, a félelem szülte Károlyban, — az a félelem, hogy máskülömben nem tudja Annát megnyerni magának. Nem a szerelkezésről volt szó Károlynál. Egész valójá ösztönös vágyval egy ember után kívánczolt, aki az élet lehet számára, mint ahogy ő is az élet amannak.

Arra a körülményre, hogy ugyanaz a foglyalkozásuk, hogy egyező a magasságuk s a haj és testszínük s hogy neki is, mint Richárdnak, különösen erős és feltűnően hosszú szempilája van, Károly csak fulólag gondolta.

Károly Annának Richárddal való múltját minden részleteben ismerte, mintha velük élt volna együtt, annyira el volt telve Anna lenyűgölő Anna Károly gondolatvilágában az otthon lett, melyet minden ember egy másik emberben keres. Károly szerette Annát.

Csak egy félévvel később, hogy a fogolytáborból megszökött, érte el Károly a várost, melyben Anna lakott.

Az óriási utat északakón és erdőközön keresztül, buvóhelyről-buvóhelyre, több országhatáron át, folyamok mentén, éző napfényben, gyalog tette meg állandó félelem közt, hogy elfogják s ez alatt az idő alatt csak kevés éjszaka aludt valami tető alatt.

A külváros első szabadon álló emeletes háza sötétben emelkedtek ki az őszi tarló fölől. Károly nem ismerte a várost. De tudta, hogy minő a ház, amelyikben Anna lakik. Tudta a házszámot. Tudta az utat. — Nem eszette lakott innen.

Az estele eső a házatort arcáról és cipőjéről lemosta a port.

(Foly. köv.)

Tón
Bánky Vilma és
Ronald Collmann
Egy szerelmes éjszaka
fil. ben

DIE SCHRIFT

Martin Duber, Franz Rosenzweig
németnyelvű klasszikus
bibliafordítása

Eddig 7 kötet jelent meg.

1. In Anfang. — 2. Nemen. — 3. Er tet. — 4. In der W ste
5. Reden. — 6. J. h. o. c. h. u. a. — 7. Richter. — F. u. m. n. a. p. i. r. o. n. U. t. z. t. a.
világos nyomás. Disz. m. u. d. e. r. z. s. i. d. ö. k. ö. y. t. a. r. a. a. k.

Az I, II, III, V, VI könyv á 180, a IV, VII á 160 L.

Megrendelhető az Uj Kelet könyvostálya útján. Kérjen prospektust.